

Антропософски вести

Брой 81
РОЖДЕСТВО
ДЕКЕМВРИ 2023 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Мистерията на Коледното събрание
6. Стогодишен юбилей
6. Космическо-земното значение на Коледното събрание
8. Анкета с УС на АОБ
10. Международна конференция на Гласовите терапевти
11. Свободен духовен живот и държавна тирания
13. Есенна среща на Социалния съвет в Гьотеанума
14. Седмица на Мира в Армения
15. Моите първи стъпки
16. Рожденикът
17. Прекрасно е да се видят резултатите от труда
18. От формиращо мислене към формираща субстанция
22. Евритмията като видима реч
23. Етичен индивидуализъм и индивидуален алтруизъм
24. Антропософски групи в България



В своята Коледа ние духовно подготвяме Великденския Празник на човечеството, Възкресението на духовния живот...Ще бъде родено детето на светлината, което сме отглеждали през цялата година, потапяйки се в съкровищата от мъдрост на Духовната наука....ще бъде роден Христос в човешката душа, за да бъде възкресен духовният живот на великите Великденски празници на човечеството. В самата си същност човечеството трябва да стигне до там да чувства духовността като възкресение, благодарение на онова, което струи като Коледно настроение в цялото човечество както в настоящето, така и в бъдещето.

Рудолф Щайнер (GA 125)

Сто години от Колегната конференция в Дорнах 1924 година

Мистерията на Колегното Събрание

„Нощният мрак беше преодолян
Ясна дневна светлина засия в човешките души.“
от Медитацията на Основополагация Камък

Колкото по-важно е едно събитие, в толкова по-голям исторически контекст трябва да бъде включено, за да го разберем. В този случай, според мен, е правилно да започнем със сътворението на света и човека така, както го знаем от Рудолф Щайнер, а също и да минем през духовната история на човечеството.

Бог Отец сътворява света и човека, който има потенциал да внесе Свободата и Любовта в Новия Космос, който човекът ще сътвори. Въпросът е: как Бог Отец без принуждение да направи така, че човек сам да го поиска и дори да стане образ и подобие на създателя си? Отговорът е: като даде в лицето на своя син Христос пример за идеала на човека, за крайната цел на еволюцията. До идването на Христос човешкият Аз се индивидуализира, а след това започва процес на създаване на общност от свободни индивиди, които ще сътворят новия космос. Това ще бъде възможно, защото както Христос възкръсва и променя тялото си, така с духовните знания на Светия Дух, за което ще стане дума по-късно, човек ще може да проникне в природата и да я трансформира обратно в духовна субстанция, а себе си да развие до Човек-Дух. Такава е общата идея, но как тя ще може да се осъществява на практика.

Да разгледаме процеса на сътворението така, както той е даден в началото на Стария Завет. В I, II и III ден Бог създава съответно сетивната, разсъдъчната и съзнателната душа, в IV ден астралното тяло, в V ден етерното тяло (животните слизат на Земята), а в VI ден – физическото тяло, което е в обкръжението на Земята. Това човешко тяло е топлинно, нематериално и е фино като аромата на розата. Нарочно не споменавам подробности за трите предишни възпъщения на Земята, защото са добре известни. В I ден се отделя Слънцето, а в IV ден Луната. Яхве вдъхва живот на човека, но Луцифер влиза в астралното тяло. Вследствие на горещите астрални желания физическото тяло се съгъстява до плът, на която действа гравитацията. Материята е тъмнина, в която живее Ариман, защото е пожертвал развитието си. По времето на Хиперборея астралните тела се разселват по околните планети, но Адам и Ева остават на Земята. По времето на Лемурия и Атлантида душите се връщат обратно на Земята. На Лемурия Земята е огнена, а на Атлантида изстива, но водата е изпарена в облаците. По времето на Лемурия вследствие на изкушението на Луцифер мисленето се оттегля от възприятието, тъмна материя запълва човешкия фантом и човекът става смъртен. Тялото му не може да отрази божествените мисли и да развие Аза. Егоизмът от положителна сила в духовния свят се превръща в отрицателна в земния. Въпреки това в началото хора-

та виждат работата на III йерархия във външната природа. През деня човекът все повече се идентифицира с физическото и астралното тяло, защото е под влиянието на Ариман. Азът му е абсорбиран от тях. Постепенно атавистичното ясновидство се изгубва, но въпреки това чак до Платон за хората пространството е нещо живо. Разбира се, в мистериите ясновидството продължава още дълго време. Посветените в тях организират култови церемонии и празници за народа, чрез което се поддържа връзката с духовния свят, но с времето и посвещението в мистериите става неефективно. Висшите йерарахии бяха предали ръководството на човечеството на Архаите, Архангелите и Ангелите, тъй като те имаха пряк достъп до хората, но Луцифер и Ариман променят плана на развитието. Решението на духовния свят е да се пожертва Слънчевият Дух, като той влезе в земния свят чрез Исус. Потъването на човека в материята е божествен акт и грехопадението се уравнисява чрез друг божествен акт. Христос оставя своя Човек-Дух на Слънцето, Духа-Живот на Луната, а при кръщаването в река Йордан съединява своя Дух-Себе с телата на Исус. Чрез пребиваването си в човешко тяло Христос спасява същностната праформа на физическото тяло за всички хора. Той го освобождава от изкушителните сили на Луцифер и Ариман, и то възстановява първоначалния си духовен праобраз, за да може да се трансформира в Човек-Дух в далечното бъдеще.

От друга гледна точка физическото тяло на Христос е Слънцето, етерното Му тяло са планетите, астралното тяло е Зодиакалният кръг, а Азът Му е в целия космос зад Зодиака. Но освен това Христос става Висшия Аз на Земята и първооснова на човешкия Аз. Христовият Аз и най-вътрешният човешки Аз (истинският Аз) имат общ произход.

Йоан Кръстител казва: „Царството небесно е близо“, а Р. Щайнер го допълва: „И царството на Луцифер ще свърши, защото Спасителят ще ви даде силата с доброто да побеждавате злото.“ Преди Мистерията на Голгота Буда вижда мъртвеца и бяга от страшния свят на Мая в божествено духовния свят. А сега първите християни обичат смъртта, защото след нея Христос е с тях. Страданията не се преодоляват като Буда чрез бягство от живота, а чрез преобразяването на душата показано от Христос – да намерим азотоно си съзнание, докато сме във физическо тяло.

Етерното тяло отслабва вследствие на тясната си свързаност с физическото тяло, но Христос обновява етерните човешки сили. Етерното и астралното тяло на Земята са проникнати като боя във вода от Христос. Сътворението на Бог Отец спира с Мистерията на Голгота и е вече в ръцете на Христос. Смъртта на Голгота е раждането на душата на Земята. Още много неща могат да се кажат за централното събитие в земната еволюция, а в бъдеще ще бъдат разкрити още много негови аспекти, защото само човек може да разбере Мистерията на Голгота и да предаде разбирането на елементарните същества и духовните йерархии. Чрез

Христос Словото стана плът, а чрез знанията на Светия Дух, предадени ни от архангел Михаил, плътта ще стане Слово.

Христос даде езотерични знания на апостолите, но цървата ги задуши. Древните мистерии са закрити, а гръцките философи отиват в Гондишапур, където заедно с арабските мъдреци започват да развиват преждевременно материалистична съзнателна душа. За основа им служи присвоената от Ариман мъдрост на Аристотел, която е променена при преводите. Истинската мъдрост на Аристотел е запазена от ирландските монаси, които вземат от Гърция и превеждат правилно трудовете му. Ариманичното мислене на Гондишапур е омокотено от Мохамед, който въвежда строги правила за всички сфери на живота. Преди него започва развитието си Манихейството, чиято сила ще се прояви в шестата голяма епоха. Тогава със силата на мисълта човек ще променя материята и ще превръща с бяла магия злото в добро.

Звярът от Бездната, Сорат, планира да се инкарнира в

666 г., за да даде преждевременно знанията, които ще бъдат достигнати в средата на епохата на съзнателната душа ($1413 + 1080 = 2493$ г). Не можем да си представим колко напреднала ще бъде тогава днешната материалистична наука. Знаейки плановете на Сорат, Христос идва на Земята в 747 г. след началото на епохата на разсъдъчната душа, на Гръкоримската епоха, която е нулевата година на новата ера. По този начин средата на Гръкоримската епоха се пада в 333 г. ($747 + 333 = 1080$), която става средна опора на везна (лост от втори род) като люлка за две деца, направена от дъска с опора по средата ($0 - 333 - 666$). Така Христос премахва инкарнирането на Сорат. Това обяснява защо например идването на Христос не е в средата на Гръкоримската епоха или друга кръгла година. По аналогия можем да допуснем наличието на скрити за нас причини в провеждането на Коледното събрание в края на 1923 г., а също и отлагането на предвидената от Р. Щайнер кулминация на антропософията в края на ХХ век.

В 869 г. Сорат постига частичен успех, когато църквата премахва духа от човешкото устройство и си присвоява ролята на посредник между душата и духа. Стига се до инквизицията и плащане на църквата за сторените грехове. Но розенкройцерите алхимици търсят духа в баланса между външния и вътрешния свят – при химическите експерименти са важни и вътрешните преживявания. Тома Аквински християнизира поквареното от арабите мислене на Аристотел. И учението на Тома е прието за догма от католицизма в 1879 г., когато започва Михаилевата епоха. Това е пример за влиянието на Луцифер – да пренася неактуалното минало в настоящето.

Преди това в IX век Михаил спуска долу на Земята космическата интелигентност. Тя е овладяна от Ариман и по-

късно започва научно-материалистичното мислене. В отговор на това Михаил основава свръхсетивна духовна школа от XV до XVIII век и мощен свръхсетивен култ, в които между смъртта и новото раждане душите приемат небесната антропософия. Архангел Габриел подготвя Михаилевата епоха, като изработва орган за разбиране на антропософията в човешкия мозък между веждите, необходим за индивидуалното мислене на съзнателната душа. Ако днес хората не го използват, той дегенерира и става източник на епидемии от нервни и други болести. Следствието от това е, че засега в малък брой души се поражда необходимостта от разбиране на духовния свят. В 1875 г. се основава Теософското общество, но след първата книга на Блаватска то е превзето от източните учители.

През 1861 г. се ражда Рудолф Щайнер. Първият му лунен възел е през 1879 г., когато е и началото на Михаилевата епоха. Тогава той среща билкаря, ясновидец,



изпратен от Христиан Розенкройц като подготвител за бъдещата им среща. Когато навършва 21 години, Р. Щайнер е посветен от Христиан Розенкройц. На въпроса му: «Как да победя бика на общественото мнение и дракона на материалистичната наука?», Христиан Розенкройц отговаря: «Влез в кожата на дракона, за да извоюваш победата над него.» С изобретяването на парната машина управлението на външните събития е предадено в ръцете на дракона Ариман, но във Виенския университет Р. Щайнер изучава физика, химия и други технически науки освен хуманитарните предмети. След това във Ваймар проучва и редактира естествено-научните съчинения на Гьоте. За този период той казва, че Гьоте го е приземил, защото преди това се е чувствал по-добре в духовния свят.

Едва на 25 години Р. Щайнер написва книгата за Гьотевия светоглед (GA 2), а на 33 г. «Философия на свободата» (GA 4). Мисля, че С. Пркофиев беше казал, че на Михаилевия меч, с който Ариман е победен със собственото му логично мислене, е гравирано «Философия на свободата».

След края на века и Кали Юга започва лекторската дейност на Р. Щайнер като учител на човечеството. Отначало той може да действа в Теософското Общество, но през 1912 г. се основава Антропософското Общество, а в 1913 г. започва изграждането на първия Гьотеанум. Самият Р. Щайнер не е член на Обществото, а е лектор на свободна практика. Между посветените действия правилото да не разкриват духовните истини без да им бъдат зададени въпроси. Такъв важен въпрос „Възможно ли е Теософското общество да се издигне до християнството?“ е бил зададен от бъдещата му съпруга Мария Щайнер. Освен написването на основните антропософски книги, в този период Р. Щайнер изнася и лекции върху Стария и Новия Завет. В отговор на втория призив

на духовния свят той основава езотерична школа с малък кръг от напреднали антропософи. Целта е след съответната подготовка те да бъдат предадени на Христиан Розенкройц, но Първата световна война слага край на начинанието.

Освен това се представят четирите мистериини драми, развива се евритмията, архитектурният стил на Р. Щайнер предизвиква интерес. След войната идват млади хора, които искат да прилагат антропософията в практически инициативи, но те не са успешни, защото вътрешната езотерична работа е слаба. Стопанските предприятия фалират, пропада и кампанията за троичния социален организъм. Атаките от външните врагове се засилват, но антропософите не полагат усилия за защита на антропософията и на Р. Щайнер. Той знае, че около една трета от членовете на обществото са несъзнателни врагове на антропософията и вредата от тях е по-голяма в сравнение с вредата от външните врагове. В края на 1922 г. е запален Гьотеанумът, което се отразява на етерното тяло на Р. Щайнер, но дървената статуя на Представителя на човечеството не изгаря, защото е в съседна сграда. Изглежда, че Ариман е нанесъл смъртоносен удар на Обществото и на Р. Щайнер.

За наше щастие, по време на пожара Ита Вегман осъзнава, че двамата с Р. Щайнер са присъствали на изгарянето на мистерииния храм в Ефес в предишно свое прераждане. Това я подтиква да зададе на Р. Щайнер фундаменталния въпрос: „Възможно ли е древните мистерии да се обновят?“ Наистина злото несъзнателно на служи доброто. Животът на Христос - раждане, смърт и възкресение – го потвърждава. Изгарянето на Гьотеанума е зло дело, което инспирира въпроса на Ита Вегман.

Изгорелият Гьотеанум е живо същество, което Михаил приема в духовния свят и го връща обратно на Земята чрез импулса на Коледното събрание. През цялата 1923 г. въпреки несигурността в резултата, Р. Щайнер обикаля Европа и се опитва да повдигне сломенения дух на членовете на обществото. Води го отговорността му пред духовния свят за съдбата на човечеството. На Мария Щайнер той казва, че ако „и третият призив на духовния свят не успее, човечеството ще трябва да чака много дълго за доверието на духовния свят. Но след всеки призив условията стават все по-трудни.“

Р. Щайнер е изоставен сам на себе си. На моменти го обхващат съмнения, което се вижда от спомени на близките до него хора. Решението е трудно, защото няма гаранция, че духовният свят ще отговори положително на едно напълно свободно действие, основано на морална интуиция, на нещо, което сам нарича творение от нищо. Освен обикновените хора, медиумите и посветените, какъвто е Р. Щайнер, има и следваща още по-висока степен на еволюция, наричана маг или адепт. Коледното събрание и последвалото го основаване на Михаиловата Езотерична Школа за духовна наука, кармическите лекции и изработването на модела на втория Гьотеанум, показват, че той постига тази

степен. Но той не се интересува от личната си съдба – тя е жертвено служене на човечеството. Какво се е случило на самото Коледно Събрание може да се научи от книгата на Емиковен „Основополагащият камък“ и на Сергей Прокофиев „Р. Щайнер и Крайъгълните мистерии на нашето време“, както и неиздания на български език негов фундаментален труд „Нека човешките същества чуят“. Моята цел е да разбера важноста му като нова повратна точка в духовната еволюция на човечеството – първата знаем от началото на Евангелието на Йоан: „И светлината свети в тъмнината, а тъмнината не я схвана.“ А сега при Коледното събрание – втората повратна точка – в четвъртата част на Медитацията на Основополагащия Камък се казва: „В поврата на времената Светлината на Мировия Дух навлезе в потока на земната същност. Нощният мрак беше преодолян. Ясна дневна светлина засия в човешките души.“

Светлината, това са знанията на Светия Дух, Утешителя, за когото говори Христос. Христос посвещава Лазар пред очите на хората. По подобен начин Коледното Събрание е едновременно екзотерично и езотерично събитие с мистериен характер, което се вижда от седемте ритъма в седемте дни, съответстващи на седемте степени на Христиан-Розенкройцеровото посвещаване. Пред очите на всички се основават новите мистерии.

В края на XV лекция от втория том на „Езотерично разглеждане на кармическите взаимовръзки“ четем за следната дилема: „Дали ще бъде възможно от духовните светове да бъде свалено и споделено това, което ще направи Коледното Събрание истинско... или ще пресъхнат изворите, лежащи в основата на изследването на духовния свят?... Днес (22 VI 1924 г.) е възможно да заявим:

Точно от момента на Коледното Събрание в духовния свят се взе решение да се отворят още повече, отколкото по-рано изворите на духовния свят, така че основанията да се задълбочи същността на антропософското движение са налице, ако те бъдат правилно разбрани от обществото.“ След втория поврат на времената се засилва действието и на първия поврат – Мистерията на Голгота може да ми въздейства, ако аз сам съзнателно поискам да ми въздейства. Чрез антропософията (Светия Дух) разбирам Христос и Той присъства в Аза и астралното ми тяло (Не аз, а Христос в мен). Така Луцифер е освободен от мен и го спасявам. Светият Дух е спасеният, възроденият Луцифер, който се превръща в наш съюзник срещу Ариман. Христос е изпратил Светия Дух като факел, който носи светлината. Той е обещаният Параклет, Утешител.

Чрез секциите на Школата за Духовна наука, представена засега от нейния Първи клас, принципът на посвещението може да бъде съставна част във всички сфери на практическия живот, да бъде и социално действащ фактор. Засега Антропософията е събудила нас – членовете на Обществото и на първи клас, но човечеството продължава да спи. Наша космическа отговорност е да го пробуждаме, за да



могат в следващите няколко прераждания хората да срещат съзнателно Пазача на Прага. На Коледното Събрание освен дошлите около 800 човека, присъстват съществата от целия духовен свят, елементарните същества и душите, които са зад Прага между смъртта и новото раждане. Влиянието на физическите събития, станали в пространството, намаляват с течението на времето. Изключение са Мистерията на Голгота и Коледното Събрание. Те са извън времето и пространството – с течение на времето влиянието им ще се засилва за хората с духовни стремежи. Не случайно Р. Щайнер казва, че значението на Коледното Събрание се превръща във всичко или нищо за всеки човек. Възможно е, според мен, то да е бъдещата разделителна линия между добрата и злата раса. Понякога някои антропософи се изказват, че Коледното Събрание не е успяло. Ако се използва мисленето на разсъдъчната душа, нещата изглеждат така. Засегнах този въпрос в статията си за книгата «Мъченикът Рудолф Щайнер» в рубриката «Нови книги» на брой 73 на «Антропософски вест». Там съм написал, че съдбата на Съзнателната душа е свързана с посвещението на Парсифал, който е изгонен от Замъка на Граала, но след преодолените изпитания е узрял и за втория въпрос: «На кого служи Граалът?» и сам отговаря: «На тези, които му служат.» По подобен начин ние можем да служим на Коледното Събрание, на основаването на Новите Мистерии.

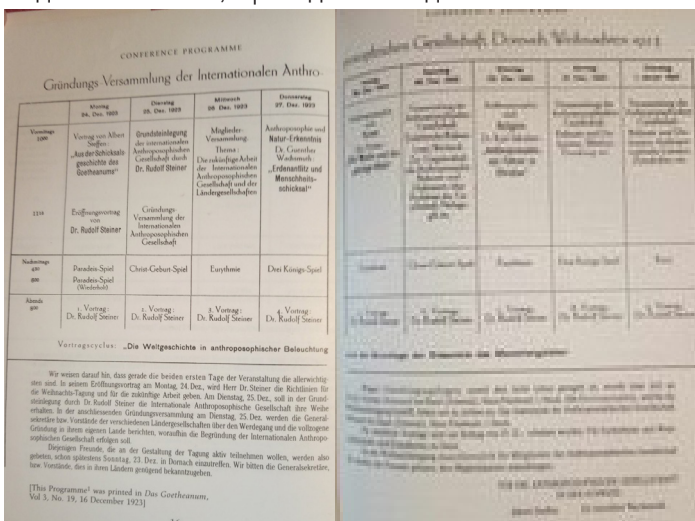
Вероятно е малко известна окултната тайна, че колкото духовни сили Рудолф Щайнер придобие за доброто на човечеството, толкова получават и противодействащите сили. Благодарение на това, че решава да стане председател, Рудолф Щайнер свързва Антропософското Общество с Антропософското движение. Това е за първи път в мистерииния живот на човечеството. Той поема кармата на членовете на новооснованото Антропософско Общество и несвършените им духовни стремежи, и отношенията между тях се отразяват директно на етерното му тяло. От тях зависи колко дълго Р. Щайнер ще е с тях. На въпроса на Пфайфер: «Защо видните антропософи около Вас имат големи проблеми помежду си?», отговорът е: «Много от приятелите ни са в междинна инкарнация, в която старата негативна карма работи по ускорен начин така, че следващата инкарнация, която ще бъде много важна, ще бъде освободена от от тази лоша

карма. Поради това сега трябва да носим всички грешки и да ги изстрадаме.» Зад скромните думи «да ги изстрадаме» се крие неговата душевна болка, че Ариман няма да му даде необходимото време. На този фон и болестта, и физическите му страдания са без значение. Във вечерната лекция на 01. 01. 1924 г. Р. Щайнер казва, че Коледното Събрание е «начало на мировия поврат на времената, на който ние искаме да посветим себе си в жертвена грижа за духовния живот». Свръхсетивната природа на Коледното Събрание се вижда и в това, че Р. Щайнер жертва себе си подобно на Христос.

Емиковен казва: «Много неща могат само да бъдат посочени, а най-важното изобщо не позволява да затвори себе си в твърда форма, тъй като става дума за нещо, което едва в далечното бъдеще ще може напълно да се разкрие. А за перспективата пред Коледното Събрание Р. Щайнер казва следното: «Ако духовният импулс, слизащ от духовния свят, продължава по правилния начин, антропософското движение ще става все по-езотерично и трябва да остане такова и напред. Има надежда, че силата на съюза, установен благодарение на Коледното Събрание с добрите духовни сили, ще може да преодолява враждебните демонични сили, използващи земния човек за своите цели.» (GA260)

След Коледното Събрание тези демонични сили се активизират. През 1935 г. Обществото се разделя, но след Втората световна война се обединява. Основават се много училища, ферми и медицински учреждения. След краха на социализма идва втора подобна вълна в източна Европа. Между всеки две вълни има падина, в която сме в момента. В последната си лекция от 28. 09. 1924 г. Р. Щайнер говори за избирането на четири по дванадесет човека (общо 48) като част от кулминацията в края на ХХ век. На следващата вечер болестта погречва да се изнесе втората част от лекцията. Според мен, кулминацията включва и основаването на Втори и Трети клас първоначално само за 36 и 12 човека, но духовният свят го отлага. Когато някой гледа песимистично на това, което се случва и днес, забравя, че духовното ръководство е по-мъдро от човешките умозрителни преценки. Миналото е духовно-историческа необходимост. Оптимистично звучат думите на апостол Павел във второто послание към коринтяните, глава 10, 4 и 5 стих: „ Защото ако и да живеем по плът, по плът не воюваме. Защото оръжията, с които воюваме, не са плътски, но чрез Бога са силни за събаряне на крепости.“

И аз се улавям, че осъждам съвременното състояние на антропософията, т.е. осъждам хората за тяхната пасивност в езотеричното им развитие. Но като знам колко пъти съм вземал решения за езотеричното си развитие и след известно време не съм се придържал към тях, разбирам, че имам право да изисквам само от себе си. Аз имам потенциал за свобода, а във външния свят действа духовната необходимост. И тогава виждам свършената хармония в случващото се. Дано и други мислят като мен.



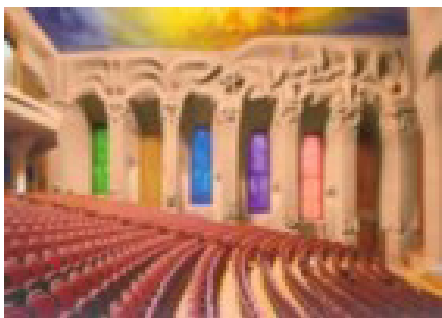
Оригиналната програма на коледното учредително събрание 1923-24 г.

Йордан Димитров

СТОГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

С коледната конференция от 1923/24 г. Рудолф Щайнер възнамерява да формира „нова човешка общност“ за Антропософия, която да насърчи, развие и „напълно да оформи“ Антропософското общество – за „съвременната“ човешката душа и за изпълнението на неотложни цивилизационни задачи. Рудолф Щайнер искаше да създаде „дух на надежда“ в събранието и „вътрешно празнуване на възкресението на човешката душа“ в трудна, ужасна ситуация. Антропософското общество и неговото Висше училище за духовна наука трябваше да бъдат духовно и социално преосновани - и те бяха. Започва своя път като едно световно общество за антропософия, което се заема със задачата да съчетае най-дълбокия езотеризъм с пълна публичност. Висшето училище с неговите секции и публикации също бяха оповестени - интелектуалните импулси трябва да дойдат на света оттам, където спешно са необходими.

С Коледната конференция 2023/24 искаме да се опитаме да обърнем внимание на историческите събития в духа на един век, да укрепим Антропософското общество и ви-



сшето училище във времена на промяна, да засилим още повече работата и в духа на „началото на повратната точка на света“, за да продължи в бъдещето. Предизвикателствата не са намалели. „Смелостта да водиш антропософски дела“ е по-необходима днес от всякога, но също така е и „духът на надежда“, сериозността, светлината, топлината и радостта, които оформиха атмосферата

на конференцията.

Очакваме с нетърпение да ви посрещнем в Гьотеанум по повод това 100-годишно събитие!

За подготвителната група от името на ръководството и борда на Гьотеанум: Констанца Каликс, Юстус Витич, Матиас Гирке, Ули Хъртер, Петер Зелг, Стефан Хаслер, Гералд Хефнер, Клара фон Реклингхаузен и в сътрудничество с Антропософското общество на Швейцария Клара Щайнеман, Милена Коварик и Марк Десолес

Петър Зелг

Превод: **Ирина Папаро**

КОСМИЧЕСКО-ЗЕМНОТО ЗНАЧЕНИЕ НА КОЛЕДНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ

„На Коледната конференция се извърши една голяма мистерия: беше предоставена възможност целият свят да стане Храм навсякъде, където човешките души живеят и действат чрез силите на Камъка на Основата.“

Ф. Зелманс ван Емиковен

Най-важната мисия на Рудолф Щайнер е обединяването на космическото и езотеричното християнство. Слънчевата сфера на архангел Михаил е била източник на първото от тях, а второто е било предоставено на розенкройцерското течение, чийто духовен източник е самата Мистерия на Голгота. Тези две течения са неразделно свързани с Коледната конференция и основаването на новите християнски Мистерии в нея. Сред главните плодове на Коледната конференция се откроява очевидно връзката ѝ с течението на Михаелическото християнство. А тези плодове са: основаването на езотеричната Школа на Михаил на Земята и цикълът от 83 лекции, посветени на разглеждането на кармичните взаимовръзки в човешкия живот и в историческото развитие на човечеството. Нейната кулминация са лекциите, в които Р. Щайнер разкрива на слушателите си кармическите подоснови на Антропософското общество, т.е. кармата на самите антропософи. Духовният източник на възникването на тази карма е тяхното непосредствено участие в свръхсетивната Школа на Михаил във висшата слънчева област през 14 – 18 век. А нейното осъществяване на Земята е трябвало да стане в Свободната висша Школа за духовна наука, Първи клас, който е бил открит от Рудолф Щайнер на 15 февруари 1924 г, месец и половина след Коледната конференция.

Можем да охарактеризираме отношението между лекциите за кармата на Антропософското общество и Първи клас така: ако в лекциите е описан в повествователна форма

духовният източник и висшият идеал на Антропософското движение – свръхсетивната Школа на Михаил, то в съдържанието на Класа е представен конкретен път, водещ към осъществяването на този идеал на Земята. И тези два аспекта са били пряко свидетелство за духовното съдържание на Коледната конференция. По не по-малко дълбок начин с Коледната конференция е свързано течението на езотеричното или Розенкройцерското християнство. Връзката с него се потвърждава не само от включването в текста на Медитацията на Основополагащия Камък на трите розенкройцерски изречения, но и благодарение на онази духовно-социална задача, която Коледната конференция е поставила пред всички членове на новооснованото Антропософско общество. Рудолф Щайнер е изразил тази задача така: „Ние заложихме камъка на Основата тук. Върху този Камък трябва да се изгради сграда, отделните камъни на която във, в големия свят ще изработват отделните членове във всички наши групи.“ (GA 260). Приведените думи за духовно-социалната „сграда“ (духовния Гьотеанум), която е трябвало да се изгради от антропософите върху Камъка на Основата във външния свят сред земното човечество – посочват обновяването на главния идеал на истинското розенкройцерство: издигането на „великия Храм на човечеството“, което Рудолф Щайнер е направил на Коледната конференция чрез напълно развитата съзнателна душа.

Към осъществяването на тази цел Рудолф Щайнер се е стремил от самото начало на своята антропософска дейност. А след откриването на „Немската секция“ през 1902 г. Рудолф Щайнер е разглеждал всеки основан от него клон на Антропософското общество като поредния строителен камък в процеса на изграждането на Храма на човечест-

вото. Във връзка с това той винаги е подчертавал именно езотеричните основи на социалния импулс на антропософската работа. Например през 1911 г. при основаването на клона в Найшател той казва: „И нека този клон да може да бъде един от строителните камъни на Храма, който искаме да издигнем. Ние открихме този клон в духа на Христиан Розенкройц и ние ще се постареем по-нататък да провеждаме нашата работа в духа на Христиан Розенкройц.“ (GA130) А от това следва, че цялата многообразна духовно-социална работа за построяването на Обществото, която Рудолф Щайнер е извършвал в продължение на почти две десетилетия, се е осъществявала от него чрез непрестанно действащия във висшите светове безсмъртен дух на Христиан Розенкройц. Цялата езотерична работа на Обществото е била повдигната на съвсем ново ниво в резултат на създаването на Камъка на Основата по време на Коледната конференция. Оттогава е трябвало тя се ръководи не само по поръчение на Майсторите, но и непосредствено от онзи Дух, който е бил призван на Коледната конференция и оттогава той пронизва цялото антропософско движение в качеството на „езотеричен импулс (Zug)“. И на това ново ниво главната цел на работата си остава същата: Издигането на социалния Храм на човечеството. Но съществена разлика по отношение на предишната степен е това, че участието в работата е било възможно не само за малкото посветени, а за всеки човек, който е пожелал да положи в сърцето си Камъка на Основата по своя собствена свободна воля. Защото с него на свободната воля на човека е била предадена нерушимата основа на духовния Храм, от която той може да възникне като растението от семето, благодарение на съвместните усилия и съвместната дейност на всички хора. На Коледната конференция Рудолф Щайнер основава Антропософското общество с цел да постави пред антропософите тази задача, осъществяването на която е трябвало да го превърне в първообраз на християнска общност от съвсем нов тип. В езотеричен смисъл тази задача е свързана също и със съвременното обновяване на мистерията на Петдесетница като централен импулс за образуването на общност вътре в течението на езотеричното християнство.

Необходимо е да посочим още веднъж значението на последното земно дело на Рудолф Щайнер, с което той е увенчал жизнения си път, защото в това дело повече от всяко друго той е изявил своята централна мисия за човечеството като водещ християнски посветен на нашето време. В новото хилядолетие е особено важно да разбираме това дело. Иначе няма да успеем да избегнем онази опасност, пред която ние реално стоим днес. Рудолф Щайнер е посочил тази опасност, говорейки за свързаната с Коледната конференция отговорност, която се състои в това „да го направим реалност“ в живота на Антропософското общество. Защото по своята същност то е космическо деяние и би могло да напусне Земята, и да продължи своето съществуване в сферата на лунните учители на мъдростта (GA 260 A). Едно събитие подобно на Коледната конференция „може да търси мястото на своето по-нататъшно пребиваване в съвсем други светове.“ (GA 260 A, 18.I. 1924 г.)

Но ако това се случи, то ще бъде свидетелство за кос-

мическия позор на земното човечество. И тогава всеки път, преминавайки през лунната сфера след смъртта, ние ще разпознаваме цялото космическо значение на това събитие и ще изпитваме мъчителен студ и страдание от това, че не сме успели да запазим подареното ни съкровище, а в някои случаи не сме пожелали да го опазим. Отхвърляйки оказаното ни високо доверие от духовните светове и от нашия Учител, ние не сме се оказали такива. Защото по време на посмъртното пребиваване на човека в лунната сфера лунните учители на мъдростта изпълват с мирова субстанция неговите спомени за земните преживявания и тяхната морална страна. И душата на умрелия интензивно се изпълва със „свърхбитие“, което е несравнимо с никакви земни преживявания. (GA 236)

С такава интензивност ние ще преживяваме след смъртта си космически-земното значение на Коледната конференция, осъзнавайки, че въпреки всичките си мимолетни занимания с Антропософия на Земята, ние сме пропуснали най-главното, което по наша вина е напуснало Земята и е отишло в най-близкия до земния духовен свят, лунната сфера. И ние ще виждаме как в този най-близък до Земята духовен свят, където сега съвместно действат Етерният Христос и Неговият «слънчев лик» Михаил, с Коледната конференция продължават да бъдат свързани Рудолф Щайнер и другите Майстори на езотеричното християнство, които също са участвали в това събитие, но не и ние, защото възможността да се присъединим към тяхната работа може да бъде създадена само на Земята. Тогава в буквалния смисъл ние ще се окажем онези неудачни строители, които сами са отхвърлили подарения им Крайгълген Камък, който е трябвало да послужи за основаването на цялото здание на новите християнски Мистерии на Земята. И тогава, стоейки пред входа на Храма на Михаил-Христос, издигнат от други в духовния свят, ние няма да можем да влезем в него. Защото ако Камъкът на Основата на Коледната конференция стане глава на тъгъла не на земния храм – социалната общност на антропософите, Антропософското общество – а стане основа на духовния Храм в най-близкия до земния свръхсетивен свят, към който ние няма да имаме достъп, това ще се превърне за нас в истинска трагедия. И на нас ще ни се наложи да чакаме до следващото възплъщение, за да създадем в земния свят онези условия, които ще ни отворят вратите на духовния Храм, и то само ако тогава на Земята въобще би съществувала възможност да догоним пропуснатото.

Тази книга беше написана, за да не се случи това, за да не бъде лишено човечеството от онова, което му принадлежи по право. Тя беше написана и от вътрешната увереност, че в бъдеще все по-често на Земята ще идват антропософи, които не биха искали повече да очакват своята посмъртна камалочка, за да разберат онова най-важно нещо, което живеешки на Земята, са пропуснали, а ще искат да разберат със силите, които са пренесли от живота преди раждането си, Коледната конференция като централно събитие в мистерииния живот на човечеството.

Сергей Прокофиев

Откъс от книгата «Хората нека го чуят»

Превод: **Веселина Велкова**

АНКЕТА С УС НА АОБ

1. АОБ е едно съвсем младо общество, само на 22 години. Какво е необходимо за по-нататъшното здравословно развитие на този млад организъм?

Зависи от гледната точка. На 22 години едно същество или един организъм вече е получил своя Аз. Така че едно такова общество вече има база, на която да изгражда себе си и да се развива. А способността за развитие зависи от неговите членове, как виждат себе си в обществото, какво искат и могат да правят като антропософи. Рудолф Щайнер е дал всичко, за да може един човек да разбере какво се изисква от духа на времето и какъв е пътят на човека въобще, пътят на антропософа и Антропософското общество. Всяка душа върви по своя път и има своя карма, има способности и с целия този арсенал тя се вплита в обществото. Това значи всеки поотделно да има съзнанието какво представлява, да познава себе си, да има реална преценка какво може да прави и какво да даде. Човек развива сам себе си на първо място, своите добродетели, своя морал. И с това се повишава отговорността за това какво е да си не само обикновен жител на земята, а какво е да носиш своята антропософска карма. Ако това се прави, тогава има много повече реални условия обществото да се развива по правилния път.

2. Можем ли да се надяваме, че дори и толкова млади, вече сме здраво свързани с Единното Антропософско общество и сме част от него?

Разбира се, ние сме свързани с Единното Антропософско общество от самото начало, не само с тези чисто физически характеристики като членски внос, административни подробности и т.н. Самото създаване на АОБ е един духовен акт, който свързва кармата ни с тази на Всемирното общество и свързва архангела на народа с арханелите на другите народи, под върховното ръководство на духа на епохата - Михаил.

3. Как да изпълним своите задачи в процеса на развитието на АОБ? Имаме ли съвсем специфични такива и как да ги разберем?

Развитието на Антропософското общество в България зависи от развитието и работата на неговите членове. Относно задачите, те могат да бъдат само такива, които ние сами си поставяме. Това значи, че тези задачи си поставя всеки отделен член на обществото в зависимост от личните качества, карма, вътрешни импулси, осъзнатост, отговорност, вътрешна необходимост и разбиране за това, което е необходимо да се прави в съвременната епоха. За разбирането на задачите първо трябва да се разбере какво иска духът на епохата от човечеството на земята, а този дух е Михаил и това е духът на свободата и свързването на Земята с духов-



ния свят чрез развитието на мисленето. Мисленето трябва да стане имагинативно, да излезем от чисто абстрактното, логическо мислене и да развием мисленето в етерното тяло. Това е основната задача. Към тази задача е необходимо да върви всеки от Антропософите, но в свобода. Всеки член на обществото е добре да има разбирането или поне да се запитва непрекъснато каква е неговата лична задача в тази инкарнация. Ако предположим, че всеки от членовете е съзнателен и работи за своята задача, тогава положението е такова, каквото се

вижда. Нашето общество е малобройно, има повече инициативи по практическите направления - педагогика, евритмия, медицина, земеделие, които се инициират от отделните личности и привличат заинтересовани хора. Така се създават малки общности в различни области, където най-важното е, че се говори за Антропософия. Явно този е начинът в съвременното да достигат хората до Антропософията, чрез техните житейски практически неща, професии.

4. Достатъчно ли е всеки член на АОБ да бъде инициативен или е необходимо нещо повече от това?

Да, всеки член трябва да проявява активност, доколкото той самият има възможност. Хората са различни по отношение на тяхната воля, но стремежът човек да прави това, което може по своите сили, е много важен.

Необходимо е още да има добронамереност между хората, съдействие, отношение на съпричастност, чувство на съобщност. Да се развиват добродетелите във всеки човек е най-важното, това помага на хората да съществуват като общност много по-сплотени, да проявяват истинско разбиране за другия човек. Виждаме как хората в света вече започват да се разделят по всички посоки и това е последствие от материализма, което ще се задълбочава. Единствено душевно те могат да останат свързани с огромна любов и разбиране един към друг, за да могат да работят заедно.

5. Какво може да направи УС на АОБ за развитието на обществото? Има ли добра хармония и съгласуваност между членовете на УС? Всеки открил ли е своите задачи?

По отношение на структурата на обществото и УС има много да се работи, защото според мен тя изобщо не е такава, каквато би трябвало да бъде. Щайнер е имал съвсем различно виждане за това, но хората още не сме способни да го осъществим. В момента УС е просто едно административно звено. Той няма роля да измисля инициативи и да поставя задачи на хората, това е необходимо да произлиза от всеки отделен човек в обществото. Всеки от членовете на УС работи по своите задачи, които той самият е разбрал, че има в живота, инициативите, които произлизат от вътрешните им-

пулси на всеки. „Бъди човек с инициатива“ е един наистина важен призив за всеки антропософ. А сегашното състояние в УС е такова, че има добра хармония между нас, чисто от човешка гледна точка, има разбиране и подкрепа. За да кажем какво може да направи УС за развитието на обществото, е необходимо да изхождаме винаги от конкретните хора и техните качества. Конкретно за себе си мога да кажа, че моята задача - такава, каквато аз съм си поставила и разбирам от моето сърце, е да помагам колкото се може повече хора да достигат до своята Антропософска карма и тези, които идват по един или друг начин към мен да се докосват до дълбочината на разбирането, давано от Антропософията. Ръководя се от това, което идва като необходимост от външния свят, и способвам да организирам хората да съществуват в общности, където освен че съединяват тяхната карма за бъдещето, основата на обединението да бъде Антропософия. Щастлива съм, че имам подкрепа от всеки от УС, а и не само.

6. Кой трябва да подаде ръка на съвсем младите и нови членове на АОБ?

Всеки Антропософ трябва да бъде готов да подаде ръка

на човек, който иска да бъде член на обществото, който се обръща към него с въпрос или с молба за подкрепа за дадена инициатива. Хората идват чрез някого и това вече е доверие към този, който ги е довел. Всеки сам е пример със качества си и с това какви дела върши и какви добродетели е развил.

7. Освен да се обновяваме и да приемаме нови членове, какво друго е необходимо, за да може тази общност да се развива и да постигне своите цели?

Антропософското общество е физическото тяло на Христос на земята. Това е една форма, а формата е нещо, което принадлежи на физическото и тя е абсолютно необходимо, за да може да се изгради нещо физическо. А да се изгради физическият организъм на Христос е необходимост и това е според мен истинската задача на обществото тук на земята. Човек може да бъде антропософ и извън обществото, но смисълът да си в обществото е този, да бъдеш част от този съсъд за Христос на земята. Следователно, най-важно е всеки да става малко по малко Христос.

Радослава Ангелова

Въпросите задава *Цвета Мишкова*

1. АОБ е едно съвсем младо общество, само на 22 години. Какво е необходимо за по-нататъшното здравословно развитие на този млад организъм?

За Антропософското общество е необходим дом, в който да се извършват артистични дейности, арт-терапии, пение, рисуване, евритмия. Би било много хубаво, ако в нашата столица имаме централизирано място, където можем да провеждаме всички видове инициативи, които така или иначе се случват на територията на България.



2. Можем ли да се надяваме, че дори и толкова млади, вече сме здраво свързани с Единното Антропософско общество и сме част от него?

Да.

3. Как да изпълним своите задачи в процеса на развитието на АОБ? Имаме ли съвсем специфични такива и как да ги разберем?

Мога да говоря само за себе си. Аз съм свързана с антропософското общество, опитвам се, правя, създавам условия, за да могат да идват лектори тук. Още преди 20 години, когато Ханс Хаслер беше в България, бях част от неговото пребиваване. Да, аз трябва да продължа по тази директива, по която работя.

4. Достатъчно ли е всеки член на АОБ да бъде инициативен или е необходимо нещо повече от това?

Отново мога да говоря само за себе си. За мен е важно аз да съм инициативна и хората около мене също. При нас се случват нещата. За никой друг не мога да кажа нищо. Това е вътрешно състояние на духа.

5. Какво може да направи УС на АОБ за развитието на обществото? Има ли добра хармония и съгласуваност между членовете на УС? Всеки открил ли е своите задачи?

И тук трябва да говоря само за себе си. Как мога да говоря от името на Управителния съвет? Имаме си достатъчно съгласуваност, а дали всеки си е открил задачите, това аз не мога да отговоря.

6. Кой трябва да подаде ръка на съвсем младите и нови членове на АОБ?

Ръка на младите трябва да подаде този, който има порив и желание, на който му се отдаде възможност, това е естествено за всеки един от нас. Не смятам, че трябва някакъв човек да бъде сложен, ситуирани да отговаря за това.

7. Освен да се обновяваме и да приемаме нови членове, какво друго е необходимо, за да може тази общност да се развива и да постигне своите цели?

В настоящото време важен аспект за мен това е да се излезе от мисленето и главите и да се премине към по-дълбочен медитативен живот като вътрешен път. Единственото, което е необходимо, е всички антропософски идеи да се вплетат в човешкия живот, нищо друго няма значение за мен. Най-лесно е в училищата и детските градини, доста по-трудно е в политиката и в правната система, но всеки на собственото място, където живее и работи, трябва да вплива антропософията. Антропософията е живот, тя е не е само наука.

Красимира Калчева

Въпросите задава *Цвета Мишкова*

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА ГЛАСОВИТЕ ТЕРАПЕВТИ В ГЕРМАНИЯ



В периода 4 - 8 октомври 2023 г. в Dttfelderhof, Bad Vilbel, до Франкфурт, се проведе 41-вата международна конференция по „Терапия чрез пеене“, организирана от „Училище за разкриване на гласа“. Тазгодишната водеща тема беше: „Музикална феноменология и по-нататъшна работа върху основните принципи на Терапия чрез пеене“. В конференцията се включихме шест колеги от скоро приключващото в България обучение по „Антропософска терапия чрез пеене“ с водещ лектор Теодорос Ригас.

Упражненията от „Терапия чрез пеене“ по своя характер винаги са медитативни, свързани с познанието и поддържането на елементите: въздействието на звуците на речта, тоновете, начина, по който ръководим дишането си, интервалите и скалите. Ефективността на всички тези елементи нараства успоредно с практиката. Много от гласовите терапевти преживяват силно пеенето с хора и търсят подходи по един духовно свързващ религиозен начин. Това е причината в стремежа за усилване и укрепване на медитативния живот.

Програмата на конференцията беше наситена с интензивна работа. Сутрин Стефани и Солко Ауриг, заедно с Александра Фишер, започваха деня с импровизации по планетарните скали. Следваха общи срещи, на които се дискутираха организационни въпроси, споделяха се опитности от работата и бяха представени нови разработени упражнения и практики. В следобедните часове имаше фокусирани работни срещи. Стефани и Солко задълбочиха разглеждането на планетарните скали. Този подход е представен в книгите на AnnyvonLange и доразвит през последните 30 г. от SolcoAurig. С Регула Бергер работихме затоплящи певчески сесии и медитативни упражнения. Анне Фрей води представяне и упражнения с ритъм в говорното формиране. Състоя се възпоминателна сесия в памет на WulfSeggelke – учител и колега на много от присъстващите.

Специален гост на тазгодишната конференция беше Д-р Уилфред Шуберт. Той изнесе лекции, последвани от обсъждане по поставени въпроси. Д-р Шуберт е дълбоко свързан с диагностицирането на телесните принципи на човешкото същество и на планетарни качества чрез работата

си с разширена Сърдечна аускултация. Методът и работата, за които ни разказа, бяха изключително интригуващи. Това стана повод да го поканим на гостуване в България през февруари. Голяма част от неговата работа е свързана с деца и той искрено пожела да се срещне с родители и учители от Валдорфското училище и валдорфските градини. Всяка от трите вечери завършвахме с хор, воден от Холгер Шиманке. А след само три репетиции, в неделния обяд, изнесохме концерт пред жителите и работниците във фермата. Това беше едно вълнуващо звуково преживяване. В процеса на подготовка, както и в края на концерта имаше удоволствието да изпълним пред колегите български песни и да пренесем своето автентично звучене. След едно от изпълненията Регула Бергер сподели с нас, че при пеенето е видяла как ангелите на България се спускат на нас. В следващите редове можете да прочетете споделеното за читателите на вестник „Антропософски вест“ от някои от водещите на конференцията.

Теодорос Ригас, водещ лектор в обучението по „Антропософска терапия чрез пеене“: „Важността на тазгодишната среща на Гласовите терапевти, за мен, имаше един нов и много важен аспект с участието на шест терапевта от България. Можеш да видиш как групата взаимодейства с другите участници – събиране заедно, обмен на идеи и достигане един до друг. Като член на организационния екип тази година беше много различно да не се фокусираме върху медицински проблеми, както правим всяка година, а да поставим в центъра собствените проблеми – терапевтични умения, нашето задълбочено разбиране по феноменологичен начин, как можем да го направим по-ясно. Поради тази причина смятам, че планетарните скали са изключително важни, заедно тук със Солко и Стефани, които ги представят. Това е една врата към нов свят с много възможности от терапевтична гледна точка. Да говорим за работата си, да имаме място за себе си, да споделяме, е една важна стъпка за нас и нашата терапевтична общност. Още повече и поради времето, в което живеем, ние имаме нужда от този вътрешен поглед: „Кой съм аз? Какво искам? Как мога да достигна своите цели?“. От терапевтичен аспект е съществено обмислянето и поставянето на собствената позиция: „Какви са моите умения? Какви са моите възможности? Как мога да ги разширя?“. Всички тези самосъзнателни подходи са формиращи.

За нашия обучителен курс тази конференция е едно много вдъхновяващо преживяване и то точно в края на обучението. След няколко месеца в България ще има гласови терапевти, които вече работят, но ще имат повече кураж да излязат навън и да вършат своята терапевтична работа с идеите, които са събрали през всички тези години, а също и от тази наша среща във Франкфурт. Тук мога да спомена, че в бъдеще, когато нашият обучителен курс приключи, отправяме поглед към нов. И ако има заинтересовани, които

искат да следват този терапевтичен път, е добре, че ще знаят къде и с кого могат да се свържат, да говорят, ако имат нужда от информация.“

Регула Бергер – Гласов терапевт, Лектор в обученията по пеене, терапия, Терлуология (наука, основана на типа дишане), медитативно лечебно пеене, а също и концертен изпълнител: „Моето убеждение е, че „Училище за Разкриване на гласа“ на Валборг Вербег може да помогне на човечеството в това апокалиптично време, в което връзката на хората с духовното и качествата на живота са много застрашени. Ние знаем от Рудолф Щайнер за ариманичния импулс, който действа заедно с луциферичния и азуричния, както и с други висши същества, които се стремят всячески да прекъснат връзката с духовното, с Христос. Етерното прозвучаване на тоновете, както се говори и в древните индийски книги за пеенето, е единственият начин за директна и субстанциална връзка с много, много далечните съзидателни сили. Те не споменават Серафими, Херувими и Троне, но са имали предвид точно тези сили на Логоса. И това, което е толкова поразително за мен в моя живот с големи травми от много ранно детство, аз преминах през много трансформации. Пеенето ме води в процеса на справяне, придобиване на сила, а също и емпатия към хората. Това е фантастичен лечителски потенциал за медицински, психически и социални проблеми. Това е като яснота за целта на следващата стъпка на човечеството - изчистване на астралното тяло и превръщането му в Манас - здравословна, органична стъпка в еволюционното развитие. Музиката и пеенето чистят астралното тяло. „Дивите животни“ в душите ни стават смели, удивени и се променят чрез тази перфектна хармония. Това е нещо, от което всеки има нужда. Тоновите навлизат във всички слоеве на човешкото същество - духовни, душевни, етерни и физически нива. И понеже пеенето е толкова свързано с дишането, а то от своя страна е свързано с навлизането на душата и Аза в етерното и физическото тяло, това е едно ново начало. Както казва Щайнер: „Всеки лечителен процес започва в дихателната система“. Според мен в настоящите времена това е подценен потенциал, който може да бъде полезен в развитието на човечеството и лечението, независимо от външните закони и рестрикции. С нашите гласове, тук ние учим как да използваме този позитивен, запълващ с енергия начин. Можем да споделяме тези знания, особено когато група хора практикуват заедно. Някои могат да почувстват съвсем естествено привличане-

то на по-висшите същества. Това прави мост между двата свята – света, от който сме дошли, и света, в който се опитваме да оцелеем. Може би това е една малка мотивация. Аз тъкмо станах на 60 години и вече 30 години работя с този импулс. Все още съм ентузиазизирана и имам чувството, че съм у дома. Била съм в консерваторията и там е съвсем различно. Тогава срещнах този антропософски път на училище за гласа. Това е път, по който научавах всичко, от което се нуждаеш за твоето духовно израстване - търпение, смирение, морал, целенасоченост.“

Стефани Ауриг - гласов и музикален терапевт, преподавател по разкриване на гласа, феноменология, обучител по „Работа с биографията“, виртуозен концертен изпълнител: „Планетарните скали, по пътя на моята терапевтична работа, ме докоснаха толкова дълбоко и аз някак си знаех, че това е нещо, в което бих желала да се задълбоча. Затова проучих книги за планетите, за медицината, основана на металите и антропософска медицина. Естествено, това, което правя най-много е да свиря планетарните скали и да работя с тях. В същото време Солко Ауриг започна по-задълбочено проучване и от тук към моята работа дойде цялостна нова идея за музикалното знание за човека, свързано и с мелодията. На настоящото събиране с колегите ние презентирахме това, което правим в нашите певчески, музикални и обучителни програми, и това се случва за първи път, след 30 години на изучаване, достига до тях на тази конференция. Планетарният живот има отражение върху цялото човешко същество и ние работим с тези въздействащи планетарни качества. Един вид като алтернатива на медикаментите, чрез музиката, ние създаваме „Музикаменти“. Опитваме се да навлезем все по-дълбоко в този лечителски метод не точно с идеята за лечение, а да предложим импулси за балансиране на нашите пациенти или студенти и от тази архетипна лечителска идея, която съществува във всеки, да подкрепим хората и техните вътрешни лечителни сили, достигайки до баланса на тяло, душа и дух.“

В заключение, за нас като участници, тази среща беше изключително вълнуваща. Терапията чрез пеене тепърва прохода в България и ние сме първите, които прокарат пътя й тук. Да се срещнеш и практикуваш с хора, които вече 20 - 30 години работят изключително задълбочено с тези методи, е голям дар от съдбата.

Цвета Мишкова

СВОБОДЕН ДУХОВЕН ЖИВОТ И ДЪРЖАВНА ТИРАНИЯ

Идеята на Рудолф Щайнер за социалното троично разделение съдържа една от трите сфери на социалния организъм: духовния живот. Всичките три сфери (правов, икономически, духовен живот) трябва да бъдат организирани независимо една от друга. Всяка от тях се основава на различни ценности. Като ориентираща основна ценност на духовния живот Р. Щайнер назовава „свободата“. Тук ще се опитаме да представим определени взаимовръзки, които могат да покажат смисъла и необходимостта от един свободен духовен живот, в три кратки, базиращи се една на друга

основни тези.

1. Ако хората не могат да се погаждат помежду си, ще се сдобият с тиранично управление, тиранична държава.

Както е долу, така е и горе. Една държава, едно общество образуват едно цяло и в този смисъл е казано: всеки народ получава управниците, които заслужава. Сред хора, чиито социални импулси са до голяма степен атрофирани и хаотични, ще трябва да се издигне едно тиранично уп-

равление и ако тези хора останат в състояние на раздор и дребнави спорове, тиранията ще може да просъществува. Това правило важи и с обратен знак: ако дадено управление стане тиранично, ако в дадена държава се издигнат тиранично настроени хора, то тези управници в максимална степен ще се опитват да сеят раздори сред хората, да ги настроят един срещу друг. Ще направят така, че те да замлъкнат помежду си, неспособни да говорят един с друг, тъй като твърде много хищници – опасни „теми“ – за които не може да се говори, живеят в пространството между хората. Управляващите ще поискат при всички случаи да се погрижат хората да не могат да се разбират помежду си, да не могат да разговарят, за да не образуват и тайни общности, които биха могли да станат опасни за властта.

2. Ако едно общество не развие съдържателен духовен живот, хората няма да могат да се понасят един друг (тъй като тогава низки, егоистични подбуди ще вземат надмощие над безкористното, над служещото на всеобщото).

Възвишените социални импулси, които правят хората способни да създават съдържателни общности, идват от духовния живот. Това са импулси, които трябва да бъдат почерпани от духовния свят, импулси на безрезервна истина и правдивост. Тук човешката душа черпи морална сила и нов живот от един свят отвъд Земята сфера, към който се обръща, с който се свързва или слива дори. Подобни импулси са съществували например във всички традиционни религии, които дълго време са били същинският фундамент на човешкия социален живот, на социалното разбирателство. Навярно всички възможни властови стратегии са доминирали над тях в тези традиционни религии; но само защото в същността си са имали и истина, са могли да изпълняват социалната си функция. Тези традиционни религии вече не са способни да създадат или намерят истини, които биха могли да въздействат благотворно върху създаването на общности, те са в процес на упадък, те склерозират. Общностният им потенциал е до голяма степен изчерпан. Тъй като свободното създаване на общности от духовно естество съществува като ресурс във все по-малка степен и е все по-малко възможно, и тъй като няма разбиране за това как то би трябвало да се поддържа и регенерира, се налага формите на принудително приобщаване от страна на държавата да заемат неговото място. Това е причината за тоталитарните режими на XX и XXI век и за тоталитарните тенденции на днешната демокрация. Ако самото общество не може да осъществи общностно развитие и хармонизиране, държавата ще поеме това чрез принудителни мерки като контрол, сплашване, подчинение, индоктринация и други подобни. Държавата ще стане тиранична и в крайна сметка ще се опитва да възпрепятства всеки остатък от свободен духовен живот.



3. Ако училищата, университетите и културният живот се управляват и финансират от държавата, обществото няма да може да развие съдържателен духовен живот.

Свободният духовен живот и спонтанната отвореност за духовни импулси изискват атмосфера на свобода, на задължение само към истината или правдивостта. Училище, което трябва да следва учебен план, който му е възложен от държавата или по каквато и да е друга линия, което трябва да се движи в рамките на определени посоки, за да формира един определен тип човек, за да изпълнява определена предварително замислена функция, няма да може да има тази атмосфера. (Дори и свободни училища, които работят в климат, в който се водят по държавните училища или трябва да се оправдават на държавните училища, няма да могат да постигнат това.) Несъмнено е имало в историята и изключения от този закон: Все пак е удивително, че едно време немски училища са давали свобода на преподаване на един Фихте, на един Шелинг и на един Хегел. През последните петдесет години на режима на Австро-Унгарската империя висшите училища в стара Австрия са предлагали изключително качествено образование въпреки клерикалната политическа принадлежност, а американските университети през XX век също са имали изключителни постижения в някои сфери. Но е малко вероятно тези изключения да отменят правилото, че училища и университети, за които по-определящи и решаващи са чужди гледни точки, няма да могат да дадат на обществото онзи духовен живот, от който се нуждае, за да създаде ползотворен общностен живот. Дори и един – институционално – свободен духовен живот няма да го създаде автоматично, разбира се. Но той е единственият шанс за това и ще породи една естествена тенденция в тази посока. Една държава обаче, която иска непре-

менно да се разпорежда с учебните съдържания, която създава бариери и поставя вето, която иска да задържи контрола, в крайна сметка ще се задуши в собствения си сос и ще се погуби, защото ще ѝ липсват приближаващите и оживяващите я отвън импулси, които биха могли да дойдат от един свободен духовен живот. Същото важи и за икономически сдружения, които искат с удоволствие да поемат тази функция от държавата или да ѝ предписват как трябва да я изпълнява. Такава държава, която господства тиранично над духовния живот, ще трябва да стане още по-тиранична, тъй като липсва духовният живот, който би могъл да вдъхновява свободното, независимо от държавата създаване на общност. Тази ситуация ще поражда все повече деспотични, мегаломански елити, които ще искат другите хора да танцуват в техния такт. Накрая обаче те ще се задушат в собствения си сос и ще се стопят.

Андреас Брахер
Превод: **Йоана Събева**

ЕСЕННА СРЕЩА НА СОЦИАЛНИЯ СЪВЕТ В ГЪОТЕАНУМА

Духовност и религия

От 4 до 6 октомври 2023 г. под топлото слънце на Дорнах, в дърводелската работилница, се състоя ежегодната среща на социалния Антропософски съвет, като темата тази година беше свързана с вътрешната работа на всеки един поотделно и в общност. Как изразяват хората своите нужди от духовно търсене и религиозност, как можем да разпознаем тази нужда и да задаваме въпроси? Въпросите са свързани с това как да се научим да боравим с това търсене, по какъв начин да създадем вътрешно пространство, вътрешни способности и какво е необходимо, за да подсилим този процес. Тази работа включва изживяването на празниците през годишния ритъм, но също и възпоменания, ежедневни действия, религиозни ритуали, часове от първи клас, изследователски и работни групи по темата, лични духовни практики. Традициите повеляват да спазваме ритуалност в повтарящ се цикъл, подобно на планетарния ход, но в същото време това представлява само една обвивка, която ние в нашите общности следва да оживим. За да преживеем живота в празниците следва всеки от нас да погледне вътре в себе си и да се свърже в дълбочина със собствените си изживявания, съпътстващи личния биографичен път. Темата за религия и духовност в лечебната педагогика и социалната терапия има много аспекти. Често пъти тази духовна потребност е за терапевта червената нишка, която се открива чрез избора на професия и представлява именно лечебната, терапевтична и себеотдадена нагласа - една изначална необходимост, за да последваме земните си задачи в грижа за човека. Всеки ден програмата започваше с въведение в антропософска медитация и жертвено свещенодействие и продължаваше сред свободни дискусии и панели, свързани със споделяне на широката гама от специфични празници и резонирането помежду им за всяка социална общност.

Мили приятели!

Част от задълженията ми на делегат в Антропософския социален съвет е да споделя с Вас новината, че от следващата година в Гьотеанума се обособява още една дванадесета секция, чиято дейност и ядро са свързани с лечебната педагогика, формирането на включващи общности и социално терапевтичните похвати. Социалната терапия и лечебната педагогика са неделима част от приложимата антропософия и оживяват в ежедневните ни действия.

От 1979 г. Антропософският съвет за приобщаващо социално развитие (до 2018 г. Конференцията за специално образование и социална терапия), свързан с медицинската секция, представлява антропософската социална терапия,

лечебната педагогика, подкрепата за хора, нуждаещи се от специални душевни грижи и приобщаващите социални общности. Съветът работи в тясно сътрудничество с международната мрежа от антропософски организации и колеги в тази област. За да се отбележи стогодишнината на антропософската лечебна педагогика и социална терапия, ръководството на Гьотеанума и отговорните за тази сфера се споразумяха през есента на 2022 г. да работят за основаването на отделна дванадесета секция през 2024 г. под името „Секция за лечебна педагогика и включващо социално развитие“ или на немски език “Sektion für Heilpädagogik und inklusive soziale Entwicklung”.

С това име отговорните лица надграждат професионалния профил на „лечебната педагогика“, който е установен в Централна Европа, и вземат предвид интердисциплинарния обхват на полето на отговорност. Той обединява образователни, социални, терапевтични, артистични и други професионални групи, които са ангажирани с участие и приобщаващи социални пространства. Това, което прави наименоването предизвикателство, е, че областите на работа се разбират по различен начин и носят различни наименования в различните държави. Настоящият управленски екип на Антропософския съвет за приобщаващо социално развитие, състоящ се от Ян Гьошел, Барт Ванмехелен и Соня Цауш, продължава да отговаря за работата на отдела като водещ секционен комитет. Ян Гьошел беше назначен за бъдещ ръководител на секцията и служител в ръководството



на Гьотеанума. Фактическото основаване на секцията ще стане на международната конференция през м. октомври 2024 г. в присъствието на колеги от цял свят. По повод 100-годишнината от лечебно педагогическия курс, изнесен от д-р Рудолф Щайнер след визитата в Лауенщайн през юни и юли 1924 г., планираме серия от срещи, свързани с тази дейност, присъствено в Софера или в София и Варна, както и в дигитална среда. Отправляме открита покана за изявяване на интерес към всеки, който усети този импулс пробуден в себе си, още в този първоначален етап да сподели своето желание да участва в подготовката на тези събития (Онлайн срещи – прочит с дискусия на 12-те глави от лечебнопедагогическия курс, кръгла маса за антропософска социална терапия, дискуссионна група „включващи общности“) и участието на конференцията в Дорнах от първата седмица на октомври 2024 г. Ще очакваме вашето заявление в свободна форма на info@sofera.org

СЕДМИЦА НА МИРА В АРМЕНИЯ

Поглед назад

„Седмица на Мира“ като движение бележи своето начало от почти 40 г. Първата такава се провежда през 1985 г. Това е време на силно напрежение между Изтока и Запада. В група хора се ражда идеята за различна форма на взаимодействие, извън политическите пристрастия и противопоставяния, с една усилена вътрешна духовна работа. Мирът трябва да се търси първо в душата и затова е необходимо съзнателно практикуване за развиването на необходимите качества. Мястото на първата среща е избрано неслучайно - на границата на Франция и Германия, провинция Елзас, близо до Страсбург. В продължение на хиляда години там се водят ожесточени войни за правото на притежание и от двете страни. В края на краищата Европейският парламент сега заседава в Страсбург и идеята е точно там, където е имало най-много кръвопролития, да се създадат политически форми, в които различните народи заедно да вземат решения по проблемите.

Оттогава всяка година в различни страни има хора, които в продължение на 7 дни по различни начини (упражнения, медитации, молитви, драми, дискусии) се стремят да развият духовни качества, които насърчават мира. Един вътрешен път на работа, посветен на мира и връзката между човешките същества на друго ниво. През годините седмици на мира са се провеждали в Германия, Франция, Белгия, Чехия, Естония, Украйна, Армения и др. Инициативите и практиките са антропософски насочени. Много често избираните места са и региони с конфликти и войни.

В някои от изминалите години „Седмица на мира“ се провежда дори в няколко държави в различни седмици на една и съща година. Събитията се подготвят и осъществяват на доброволни начала само от тези, които участват в нея, а участието е отворено за всички, които проявяват интерес, независимо от националност, възраст, пол, убеждения или политическа ориентация. Идеята е някога в бъдещето „Седмица на мира“ да се провежда щифетно по цялата земя и да покрива цялата година.

„Седмица на мира“ в Армения

Тази година в периода 24-30 Август в Армения се проведе „Седмица на мира“ с тема: „5000 години културна традиция между Изтока и Запада“ заедно с Армен Тоугу – главен инициатор на тези събития от създаването им. Армен Тоугу е от арменско-естонски произход. Първоначално е работил в областта на ядрената физика, след което за него се открива духовният път и става пастор. Осем години е работил като такъв в Естония, а от 2007 г. е в Щутгарт. Проведените седмици на мира с участието му са изключително работещи с разработените от него методи на Логика на сърцето и Пътища към социално изцеление.

Представители от българска страна бяхме Красимира

Калчева и Цвета Мишкова. На събирането присъстваха хора от различни страни - Германия, Франция, Белгия, Холандия, Украйна, Чехия, Естония, Латвия, Русия, Израел, Армения, САЩ. Тук хората се срещат като приятели и този аспект е особено важен, защото запознанството на различни мантилитети е добра основа за толерантност и уважение.

Ние, хората, сме призвани да подкрепяме духовните сили в усилията им да донесат мир на света. Особено в началото на третото хилядолетие има спешна нужда не само да желаем и да се надяваме на мир, но и да работим духовно за преодоляване на онези сили, които пречат на мира в нас самите, в нашата социална среда и в света. Често преживяването му е много различно за отделните хора, но само по този начин е възможен групов процес, който е насочен към общи духовни цели. Целта е практикуване на подходи към духовни и съвременни форми на изграждане на общност. Седмицата на мира е упражнение, участниците работят и участват възможно най-много по време на срещата. Опитът е разнообразен: внимание към потока на разговора, към появата на напрежение в групата, към организационни въпроси и грижа тематичните процеси да се приемат от участниците на свободна отговорност. Резултатът от тази нова форма на обществена дейност е организирането на среща, която не е определена „отгоре“. Интересното е, че няма хаос. Опитът показва, че груповата работа може да бъде съзнателно разделена. Разбира се, това изисква правила и структури, които се обясняват на конференцията и могат да бъдат приети и тествани от всеки участник, колкото желае. В проведените дейности се използваха методите на Логика на сърцето,



Съзерцателен и Планетарен диалог, Интуитивна драма. Заниманията заедно протичаха в настроението и посоката, решавана в Планетарен парламент. Всеки имаше своите индивидуални медитативни задачи, а общите занимания бяха работа с Духовете на народите и като част от това с Духа на България. В процеса имаше и задълбочаване в срещата на Аз-овете на духовно ниво. А в програмата имаше време и за изкуства по групи, инспирирани от общата работа – Пеене, Говорно формиране, Евритмия, Арт-терапия.

Още в първите провеждания в миналото на „Седмица на мира“ преобладаващата част от хората са били от християнски общности и от тях идва идеята работата през деня под формата на упражнения да бъде продължена с едно молитвено настроение през цялата нощ. И тази година също след вечерната служба започваше четене на Евангелието. Когато повечето от участниците спят, двама винаги се събуждаха и за час четяха евангелието, а после застъпваха щифетно следващите двама и така до сутрешната служба. Тази година Евангелието на Лука прозвуча на много езици. Всяко предаване беше съпроводено с молитвата „Отче наш“. Това

спомогна за една наситена духовна дейност, едно медитативно настроение на връзка с Духовния свят.

Потопени в интензивна вътрешна работа, оградени от суровия ландшафт на арменските планини, близо до малкото планинско селце Хермон, тези 7 дни изминаха неусетно. Нощното четене на Евангелието силно ни въздейства като медитативно настроение, което формира реалности във физическия свят.

Срещнахме много приятели и съмишленици, вдъхновени и водени от Антропософията. Видяхме нови възможности за обща работа в бъдещето. След приключване на седмицата, имахме възможност да останем няколко дни в Ереван. Носени още от духовния поток на изминалата седмица, разгледахме и усетихме атмосферата на арменските църкви и

храмове. Посетихме работните групи – „Мастерское“, която от много години работи под духовното ръководство и обучение от Армен Тоугу, както и мястото на Арменуи Матрирусян – създател на един вълшебен антропософски дом на почти 30г. за работа с изкуства за всички възрасти, както и за духовни срещи. Посрещнаха ни топло, като български приятели, стоящи на един път. Този опит е безценен, защото дава една светла перспектива за възможностите, които разкрива пред нас практическата антропософия, за досега и до хората и воденето на човешките съдби. Тези топли, приятелски срещи извън пределите на народност и националност, на едно човешко ниво, бяха вдъхновяващи и запомнящи се за цял живот.

Цвета Мишкова



МОИТЕ ПЪРВИ СЪПЪТНИЦИ

Чух за Валдорфската педагогика и се влюбих в нея

Аз съм специален педагог и начален учител. Интересувам се от различни пътища и начини, по които да обучавам децата, за да напредват, да знаят, а заедно с това и да усвояват умения, които ще им помогнат за един самостоятелен и пълноценен живот. През годините се впусках във всевъзможни обучения, за да открия „пътя“. През 2013 г. за първи път чух за Валдорфската педагогика и се влюбих в нея. Така е и до ден днешен, защото тя се оказва необятна, практична, ориентирана към цялостното развитие на триединния човек. Валдорфската педагогика по коренно различен начин гледа на детето, на неговото възпитание и образование. Всеки ден в училище децата имат освен основните уроци и занимания по изкуства, чрез които по естествен начин се свързват с културата и себе си. За разлика от всички други системи учебният процес е творчески както за децата, така и за учителя. Учителят не е служител, а човек на изкуството, творец. Урокът му е спектакъл, създаден точно за тези деца.

Първият човек, който ме поведе по този път, беше госпожа Ваня Митинска. Малко по-късно, през 2016 година тя щеше да стане директор във Валдорфското училище в София, а аз - помощник учител, след една година стаж и класен учител. През лятото на същата година се включих в третия Валдорфски семинар за България. Когато започнах да търся материали, събития, обучения или каквото и да е, не намирах нищо, докато един ден не попаднах на информация за надграждащ семинар по Валдорфска педагогика и оставен номер за повече информация. Веднага се обадох, и се свързах с Величка Йорданова. Оказа се, че това е за хора, които са преминали вече три годишно обучение и няма как да участвам. Аз настоях, защото наистина беше много важно за мен и Величка Йорданова се съгласи. След това започна семинарът по Антропософска терапия чрез пеене - обучение, което в момента вече е към своя край. На този първи семи-

нар се отвориха „вратите“ за мен, за да се запозная с повече хора и да участвам в живота на Антропософията в България.

Пожелах да се свържа с Антропософията, защото за мен Валдорфската и Лечебната педагогика не могат да съществуват без нея и всичко, което ни е оставил Рудолф Щайнер. Изпитвам огромна благодарност към него и към това, че мога да се докосна до трудовете му и то на български език, защото това ми дава смисъл не просто да правя, а да знам защо го правя.

В момента участвам в курса по Лечебна педагогика с Михаил Пицхелаури, който се провежда във Варна, а също и в обучението по Арт-терапия с Гога Джапаридзе. Бях част и от първия семинар по Евритмия, който се водеше от Галина Бертелсен. От една година посещавам група по Арт-терапия с водещ Снежана Бечева, а от съвсем скоро участвам и в заниманията на група „Ариадна“ в София. Искам да навляза по дълбоко в същността на Антропософията, Валдорфската и Лечебна педагогика, както в теоретичен, така и в практически план.

Като всеки човек, аз също имам разочарования. В България всичко става с по-бавно темпо и има спънки, които пречат да се реализира тази идея у нас. Рудолф Щайнер е работил в многообласти: на педагогиката, медицината, биодинамичното земеделие и т.н. Тези неща тепърва ще се изучават и идеите му ще се реализират в България, защото ще имаме нужда от тях. Затова харесвам всички занимания, които посещавам. Те ми дават възможност да опознавам и надграждам себе си. Дават ми и инструменти, с които да работя с децата в училище и още повече един поглед напред към бъдещето. А за в бъдеще бих желала да участвам в обучение по Хирофонетика, да се организират и групи за работа с биографията, както и група, която да изследва лекциите по Лечебна педагогика, дадени от Рудолф Щайнер. Бих искала в България да имаме и вече завършили специалисти по Антропософска медицина, за да помагат и съпътстват лечебните педагози в тяхната работа. Имам и други мечти, които се надявам да се реализират в близко бъдеще, но които няма да споделя.

Десислава Евгениева

РОЖДЕНИКЪТ

На 24 декември тази година издателство „Даскалов“ става на 32 години и животът му навлиза във възкресяващата тридесет и трета година. От 1991 г. Рожденикът премина през четири по седем години, а от петия му седемгодишен период сега завършва четвъртата година. На тази възраст нито една равносметка не е преждевременна, още повече, че съдбата му беше толкова необикновена. Преди рождението на издателството няма-



ше никакво съмнение, че то ще носи името на Димо Даскалов, заради неизмеримия му принос в предрождения период и заради уникалното му дело в неговата цялост. Само три години преди регистрацията на издателството Д. Даскалов беше казал, че съвсем скоро антропософските книги ще се четат и издават свободно в България. Тези думи будеха недоумение в годините, когато той превеждаше и уверяваше учениците си, че това време е съвсем близо. Самите създатели на издателството бяха изумени от точното събдяване на думите на учителя им. В годините на тяхното ученичество нямаше нищо по-важно от укриването и съхраняването на преведените книги. Тогава създаването на антропософско издателство изглеждаше нещо много далечно и несигурно. По-късно учениците често си спомняха за това.

Изграждането на издателска дейност беше част от същия труден път, който вече бяха изминали заедно с Д. Даскалов, и с това, че издателството беше учредено, трудностите не свършваха, а само променяха посоката си. На новосъздаденото издателство му предстояха първите седем години и решаването на характерните за тази възраст задачи. През тези седем години бяха преведени и издадени фундаменталните книги, необходими за първите стъпки на всеки читател. А на Рожденика му се налагаше да се запознае с Читателя, който също беше съвсем млад. На всяка крачка от своето развитие като читател, той изразяваше своите претенции, първата от които беше работата с езика. Сега, години по-късно, когато вече е толкова очевиден изключителният принос на издателството за развитието на българското Антропософско движение, можем да си спомним думите на Б. Ливехуд, който казва, че най-трудните неща в социалния живот възникват от това, че „всеки човек по пътя на своята съдба и чрез своята собствена сфера се вживява в Антропософията и се стреми към нов език, който трябва да изрази всичко присвоено от него чрез езика на душата.“ И тъй като тогава българският читател беше съвсем неопитен, но много претенциозен, някой трябваше да отговори на неговата възискателност. А това предполагаше съвършено познаване на мистерииния език на съвременната епоха – немския, както и съвършено познаване на родния език. Д. Даскалов беше превел 80 тома от Събраните съчинения на Р. Щайнер, но не всички бяха запазени и не всички можеха да бъдат издавани без езикова обработка. Повечето от тях трябваше да бъдат прецизно редактирани и единият от двамата издатели беше

поел тази част от поверената им от Даскалов отговорност. Преводът на следващите книги и редактирането на вече преведените беше дългогодишният всеотдаен труд на д-р Димитър Димчев, който следваше учителя си. Оказа се, че Д. Даскалов не само беше вървял неотклонно към своята цел да проправи пътя на Антропософията в България и не само беше воден от своята преданост към Михаил, но той беше намерил и хората, които

да продължат делото му. През втория седемгодишен период издателството изграждаше своя екип и намираще онези сътрудници, които можаха да свържат съдбата си с неговата дейност.

В края на третия седемгодишен период, когато издателството завършваше своето пълнолетие, започна издаването на шестте тома от „Езотерично разглеждане на Кармичните взаимовръзки“ и всички следващи задачи бяха определяни с оглед на цялата предстояща работа за бъдещите поколения. А в края на четвъртата седемлетка вече бяха издадени 60 от всичките 354 тома на Събраните съчинения на Р. Щайнер и новите задачи следваха една след друга. Необходимо беше да се издадат и книгите, които отговаряха на вече повишените очаквания на онези читатели, които бяха прочели всичко издадено. Когато и това беше изпълнено, първоначалният модел на действие вече беше презрял и трябваше да се мине на следващата степен, за да се изгради редът на йерархията от задачи, свързани с духовната воля. Специалната грижа за интересите на читателите през втория Слънчев период се изрази в създаването на сайта, така че всички издадени книги сега се предлагат в електронна книжарница. В нея до този момент са регистрирани около хиляда читатели, които искат да получават избраните от тях книги с предварително направена заявка в сайта. Всички нерегистрирани също могат да се осведомят за вече издадените и предстоящите за издаване книги, като разгледат тематично подредените заглавия. И всеки читател, който веднъж е поръчал книга в електронната книжарница, получава съобщение по имейла за следващите нови книги. В края на първия и началото на втория Слънчев период започна и преиздаването на прекалено търсените книги, за които имаше много читателски запитвания. С оглед на това бяха преиздадени „Философия на свободата“, „Антропософски ръководни принципи“, „Великденският празник“, „Календара на душата“, „Тайната наука“, „Биодинамичното земеделие“, „Как се постигат познания за висшите светове“ и всички книги, към които имаше повишен интерес.

На 24 декември Рожденикът става на 32 години и тази Слънчево-Юпитерова възраст предполага още по-голямо разгръщане на издателската дейност. Няма никакво съмнение, че в България вече има много обещаващи и успешни практически дейности, основани на Антропософията, но всички те са съвсем млади и нито една не е достигнала тази

възраст. Дъщерите на Антропософията дават пълнокръвен живот на Антропософското движение в България, но те все още се изкачват по стръмнината. Издателската дейност изпревари останалите антропософски практически дейности. А възрастта, в която сега пристъпва съществото, наречено издателство „Даскалов“, е планинско било, от което може да се погледне назад и напред. Назад е изминалият път с резултата от 103 издадени книги заедно с всички саможертвено преодолявани препятствия, а напред е следващият

Слънчев период и Марсовият, и Юпитеровият, и Сатурнови-ят, както и всички периоди, които ще трябва да се извървят по обратния път на биографичната крива. Този поглед към бъдещето ни дава основателна причина да пожелаем на Рожденика кураж, дълголетие и нови сили, а на читателите да пожелаем по-често да намират входа към електронната книжарница : rudolfsteiner.bg

Веселина Велкова

ПРЕКРАСНО Е ДА СЕ ВИДЯТ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТРУДА



Родена в София, Вера Николова получава музикално образование в Италия, където печели и първите си награди като пианистка и певица в Националната Консерватория във Венеция. По-късно развива голяма дейност в камерната музика: във Франция, САЩ и Канада. В България участва на Новогодишния музикален фестивал в НДК, фестивала „Софийски музикални седмици“ на Фестивала „Аполония“ в Созопол, пее в София в

зала „България“. Италианската телевизия RAI, ARTE и различни български телевизионни канали регистрират и излъчват нейни изпълнения на камерна музика. Извън музиката интересите ѝ са в областта на пътуванията, изобразителното изкуство, добрата храна и биодинамичното земеделие. Именно във връзка с последното имаме удоволствието да зададем няколко въпроса на Вера Николова, по време на едно от посещенията ѝ в Софера.

Д. Папаро: Чувствате ли се свързана с идеята за биодинамично земеделие? Какво представлява то за вас? Кога за пръв път чухте за биодинамично земеделие?

В. Николова: С биодинамичното земеделие съм свързана най-вече покрай приятели, които упражняват този вид земеделие във Франция. Първият ми досег на практика беше преди 24 години във фермата на Рене Бекер, който е ръководител на антропософското дружество във Франция и дълги години заема водещи позиции в ръководството на френски организации за биодинамия и за солидарно земеползване. Неговата ферма ме очарова с това колко здрави и щастливи бяха животните и с това, че беше постигнала един затворен цикъл. Рене Бекер ме впечатли с големите си познания по ботаника, с разбирането си за животните и с проникновената си вътрешна подготовка и осмисляне на биодинамичните практики. Не случайно той впоследствие води различни курсове в земеделската секция на Гьотеанума. С него съм посещавала различни ферми във Франция, а и заедно с него преди няколко години посетихме България, за да проследим развитието на биодинамията в страната. С него бяхме гости в националното радио и се получи много интересно интервю.

Д. Папаро: Разкажете ни повече за хората, които срещнахте чрез биодинамичното земеделие.

В. Николова: Вече ви казах за Рене Бекер, но имам и други контакти, установени по време на двете ми посещения в Дорнах. Там се впечатлих освен от невероятната архитектура и от множеството различни групи и дейности на антропософската общност. След като установих контакти с евримиристи и с представители на българската общност на място, получих покана да изнася концерт в Дорнах, което се случи

преди около десетина години. Като цяло обаче контактите ми са основно с биодинамици във Франция и България, където през последните години прекарвам повече време и където най-голяма близост и хармония усещам при общуването с моите приятели от Софера, с които споделяме една естетика и имаме близки възприятия за света и красивото в него. Начинът, по който те практикуват биодинамията, ми е най-близък и се радвам, че мога често да им гостувам в Илинденци. В България съм гостувала също в Поляна на Мартин Ганев, който е много добър предприемач и експериментатор. Според мен той е много амбициозен и способен да отваря различни врати. Другите ми впечатления от развитието на биодинамията в България за съжаление не са заредени с положителен заряд, особено по отношение на проваления опит за създаване на биодинамичен колеж в Дряново. Най-сериозно развитие в правилната посока според мен се наблюдава в Софера в Илинденци.

Д. Папаро: Как преживявате годишните ритми и сезоните?

В. Николова: Дълго време съм живяла в Париж, където по-трудно може да се нагласим към промените на сезоните и да живеем хармонично с годишния ритъм. Откакто съм в България това става по-лесно, тъй като мога да прекарвам повече време в природата.

Д. Папаро: Промени ли се нагласата ви към селския труд? Изобщо представата за селото и неговото място в обществото през призмата на биодинамичното земеделие?

В. Николова: Да. Вече виждам колко много труд се полага за всяко растение, всяко дърво, а също и за животните. Всеки ден, зима и лято има грижи, които се полагат в стопан-

ството, които изискват физическа, но и духовна сила. В един момент мисля, че хората, които са осъзнали така нещата не чувстват труда във фермата като тежест, а като важна част от живота. Прекрасно е да се видят резултатите от труда, а за всеки, който се чувства депресиран или тъжен мога да препоръчам такъв труд в хармония с природата, слънцето и годишните сезони. Самата аз виждам колко физическа енергия е необходима в много случаи, а и моята професия и основен приоритет е музиката, тъй че самата аз не бих могла да се впусна в такова начинание, но с радост присъствам и помагам с каквото мога в градините.

Д. Папаро: Промени ли се нагласата ви към храната? Избирате ли по-съзнателно храната си? Интересувате ли се откъде идва храната ви, кой я е отгледал и дали са прилагани щадящи методи за земята, животните, хората?

В. Николова: Да. От много време погледът ми върху храната се е променил. В Париж имам шанса да живея в близост до био магазин, откъдето купувам храна. Цените понякога обаче са способни да ме откажат, особено когато

става дума за пресни зеленчуци. В такива случаи ходя на седмичните пазари, а и съм участвала като клиент в една от първите инициативи за солидарно земеделие и раздаване на месечни кошници в Париж. Десетина души подкрепихме един биодинамичен фермер, който ни снабдяваше с това, което съответната година е успял да отгледа, а ние от наша страна му давахме сигурност, че го подкрепяме и в трудни моменти като суша, градушки и т.н. Нещото, което не мога да разбера обаче е, че сме отвикнали да се съобразяваме със сезонността на всеки продукт. Не разбирам защо трябва да се продават ягоди на Нова година. Абсолютно против това съм. Личното ми мнение е, че най-качествените продукти са плод на биодинамичното земеделие. Те са много по-чисти, вкусни, изискани и чисти като енергия! Материално и духовно стремежът ми е именно към такава храна!

Даниел Папаро

член на сдружение Софера и активен участник в земеделските дейности на сдружението.

ОТ ФОРМИРАЩОТО МИСЛЕНЕ КЪМ ФОРМИРАЩАТА СУБСТАНЦИЯ

Продължение от брой 80

„Защо изучаваме Духовната наука? Ние сме длъжни да изучим словото, речника на този език, с помощта на който се приближаване до Христос... Трябва да се постараме да усвоим духовната наука не просто като учение, ще се опитаме да я изучим като език и ще почакаме да дойде този момент, когато ще намерим на този език въпросите, които ще ни бъде разрешено да поставим на Христос. И Той ще отговори, да Той ще отговори.“ Рудолф Щайнер

Третата, инспиративна, степен е свързана с Етерния Христос и връзката му с Антропософията. Още по-далеч води четвъртата степен, иманентна на процеса на духовно-научното задълбочаване в новото събитие на Христос. За това Рудолф Щайнер говори малко по-рано, на Рождество 1914 г. в Дорнах. Става дума за още по-дълбоката задача на Антропософията, която трябва да бъде изпълнена от свързаните с нея хора. Самата Антропософия да стане духовна обвивка и в нея да се въплъти Етерният Христос. Р. Щайнер казва: „И ще изградим в нашите души доверие към това, което сега усещаме като дете, на което трябва да се покланяме – това дете е новото разбиране за Христос в Антропософията. Да, то ще расте, ще живее и в толкова далечно бъдеще ще израсне дотолкова, че в него ще може да се въплъти Христос в етерно тяло, както успя да се появи и въплъти във физическо тяло по време на Мистерията на Голгота.“

С тези думи се разкрива великата тайна, свързана със съществуването на Антропософията и с нейните задачи в епохата на етерното явяване. Ако погледнем от тази гледна точка към отношението на Съществуването Антропософия с антропософите, то можем да открием същите четири степени, за които говорихме във връзка с етерното пришествие по отношение на това Същество. От древна Гърция през Средновековието до съвременността пътят води това тайнствено

същество през цялото културно развитие на човечеството. В качеството си на Теософия (Божествената София), Философия и Антропософия, то се е откривало благодарение на многото напреднали умове от тези епохи. Сред тези изключителни хора са имената на Аристотел по време на разцветата на Гръцката култура, на Тома Аквински в периода на християнското Средновековие, и на Рудолф Щайнер, създал Антропософията през 20 век. Благодарение на изучаването на Антропософията днес, ние можем да се приближим до това Същество. Този процес стига до своята връхна точка, когато човек, поел достатъчно интензивно Антропософията в себе си, успее да я преживее като реално духовно същество; като реална жива Антропософия. В качеството си на жива имажинация се намира пред него тя в граничещия със Земята духовен свят, като го води към истинско самопознание, което съответства на епохата на Съзнателната душа. „Тя ще се появи обективно, но сега вече не само като София, а като Антропософия (Антропос София); като такава София, която след като е преминала през човешката душа в процеса на изучаване на духовната наука, ще носи отсега нататък в себе си човешкото същество. Ще се появи сега пред познаващия човек по същия начин, както някога София като обективно същество е живееела у древните гърци... Същността на Антропософията е такава, че нейното собствено Същество всъщност представлява самото човешко същество.“

Тогава Антропософията ще се появи пред имажинативния поглед на човека във вид на реално Същество от духовния свят така, че той ще възприеме в „нейното отражение“ собствената си същност като резултат от истинското самопознание в Антропософията. Към тази имажинация, свързана със Съществуването Антропософия в процеса на самопознанието, Р. Щайнер се връща десет години по-късно в лекциите четени през лятото на 1923 г. В тях той прави обширен обзор на историята и антропософското движение като подготвя ан-

тропософите за бъдещото Коледно Събрание. В лекционния цикъл с многозначителното заглавие „История и условия на антропософското движение във връзка с Антропософското общество“ (GA 258) той говори за решаващото «жизнено условие» на АО, което трябва да бъде осъществено сега от членовете му за по-нататъшното съществуване на Обществото...да вижда Антропософията като живо същество» (16.07. 1923 г.) Така, че Антропософията сама по себе си е невидим човек, който преминава през видимите хора, по отношение на когото те трябва да носят голяма отговорност.»

Този имагинативен аспект на срещата със Съществуващото Антропософия, независимо от това, че то остава невидимо, се преживява свръхсетивно чрез мисленето, което се издига по описания начин към възприятия в имагинативния свят. В лекцията си Р. Щайнер добавя следващата степен, инспиративната. И той говори за това с почти същите думи, с които говори за Етерния Христос, но този път вече като за такова Същество, което наистина трябва да се счита за невидим човек, като нещо съществено в битието. Необходимо е да питаме това Същество за отделните постъпки в живота си и какво то би казало за тях. По-късно, през ноември същата година по време на посещението си в Хага по повод основаването на Холандското АО, Р. Щайнер отново се обръща към тази тема и я развива във връзка с имагинативната степен на процеса.

Това, което той говори там, добива особена тежест от факта, че именно по време на пребиваването в Холандия Р. Щайнер взема окончателното си решение за провеждането на Коледното събрание. Той се решава на това след интензивно духовно общуване с това Същество. Още по-интензивно, отколкото пет месеца преди това е представен този инспиративен елемент във връзка с Антропософията, след което е доведен до интуитивния елемент. Става дума за това, не само да чуваме Съществуващото Антропософия, но и да се свържем с него в собственото си сърце.

Човек може да приеме Съществуващото Антропософия само в сърцето си. При това то се появява пред него както като невидим човек, така и като живо «Мирово същество». То се приближава към нашата душа, чука на вратата на нашето сърце и казва: «Пусни ме, защото аз съм самият ти, аз съм твоето истинно човешко същество.» По този начин човек се свързва с Антропософията в своето сърце с една интуитивна същностна връзка. Това, че в този случай става дума за интуитивна връзка, произтича от факта, че в човешкото сърце Антропософията е извор на духовна любов. «Когато допускаме Антропософията в сърцата си, след като тя е почукала, за да влезе, тя ни носи истинската човешка любов поради своята собствена същност.»

Чрез такава любов, която действително работи в сърцата на членовете на една антропософска общност, те стават силно свързани помежду си тук, на Земята. Ето защо Р. Щайнер повтаря, че истинското братство има голямо зна-

чение за всички духовни общества. А за Антропософското общество тя е абсолютна жизнена необходимост. «По същество Антропософията изисква наистина да потопи човешкото братство в най-голямата дълбочина на душата. Може даже да се каже, че братството е един вид заповед. Антропософията израства само на почвата на братството, не е възможно да съществува освен чрез братството.»

Ето защо само на основата на истинската духовна любов, на братството, може да се реализира и силната връзка на една човешка общност с това свръхсетивно Същество. С други думи, вътрешното пронизване и съответно интуитивната връзка на човека със Съществуващото Антропософия е възможно само благодарение на най-дълбоката духовна любов към него. И тъй като тя навлиза и пребивава в човешките сърца, тази любов става нов социалнообразуващ импулс. В този случай любовта става сила, която надарява човека с интуиция и установява по-дълбока и същностна връзка със Съществуващото Антропософия. Рудолф Щайнер неведнъж споменава тази способност на човека да изпитва любов като висша сила на познанието, която дава възможност за същностната връзка с опознавания обекта човек. Това е един вид духовно причастие и може да се изрази например със следните думи: «Само чрез познание за висшето и одухотворяване на способностите за изпитване на любов може да се постигне това, което се открива в интуицията. Това позволява на човека да направи от способността си да обича сила на познанието.» (GA 227, 20. 08. 1923 г.)



Темата за вътрешната връзка на човека със Съществуващото Антропософия Р. Щайнер продължава да развива по време на Коледното събрание и на 25. 12. 1923 г. Той говори за това и при полагането на Камъка на Основата пред членовете на новооснованото Всеобщо Антропософско Общество. Р. Щайнер поставя нова задача пред членовете. Сега всеки от тях следва да осъществи доброволно вътре в себе си оживотворяване, проникване на своето сърце със Съществуващото Антропософия, да допусне това Същество в сърцето си. И в двата случая става дума за процеса на самопознание у човека и това е свързано

със Съществуващото Антропософия. От всичко до тук става ясно защо в началото на Първото писмо до членовете на новообразуваното Общество, което Р. Щайнер им отправя скоро след Коледното събрание, на първо място е спомената любовта към Антропософията. В неговото послание се казва: «Само когато там, където обичат Антропософията, в бъдеще ще усещат, че благодарение на осъществяването на това, което е подтикнато от събранието, идва новият антропософски живот; само тогава съдържанието на Коледното събрание ще бъде тук наистина.» (20. 01. 1924 г.)

По този начин от душите на хората, които са открили своите сърца за Съществуващото Антропософия, за да ги изпълнят с това вътрешно причастие, този нов антропософски живот ще се влее в Антропософското общество. Второто, което

следва от това, е съединяването на Съществуто Антропософия с «формиращата субстанция» на любовта, описана при полагането на Камъка на Основата. От тази субстанция на любовта Р. Щайнер създава Камъка на Основата. Тук пред нас се открива прекият път от «формиращото мислене», което отваря вратата към имагинативния свят, към «формиращата субстанция», породена от интуитивните сили на човека. Създаденият от Р. Щайнер по време на Коледното събрание Камък на Основата може да бъде съзерзаван като свръхсетивен образ само в неговата имагинативна форма. Ето защо той може да бъде наречен също: имагинативен образ на любовта». Но неговата вътрешна същност, или субстанция, състояща се от чисто духовна любов, е постижима само от интуитивното познание, тоест изключително благодарение на същностното свързване с тази субстанция в собствената душа.

От съдържанието на Коледното събрание се вижда, че създаденият от тази субстанция на любовта Камък на Основата е предаден на членовете на Всеобщото антропософско Общество. В същото време Р. Щайнер посочва най-важната духовно-социална задача на Обществото: «да можем заедно да поставим тук основите на истинското свързване на човека с Антропософията.» Именно с това завършва цялото Мистерино действие по полагането на Камъка на Основата и в определен смисъл успява да затвори кръга.

Това, което е поставено пред членовете при официалното откриване на независимото Антропософско общество в Берлин през февруари 1913г., като индивидуална задача се превръща в нова социална задача при преобразуването му във Всеобщо Антропософско общество през 1923/24 г. Ето защо сега хората трябва да се обединят заради Антропософското Същество, като стъпят на свръхсетивния Основополагащ Камък на Любовта. Ако при откриването на Обществото през 1913 г. става дума за връзката със Съществуто Антропософия по пътя на човешкото самопознание, което трябва да води към съзнателна среща с това Същество в духовния свят, то целта на основаването на Обществото през 1923 г. е да се сформира ново човешко общество. Като стои на обща духовна основа, това съобщество би могло в духа на братската любов да подпомогне и подготви образуването на душевно-духовната обвивка на това Същество във висшите светове. От казаното става ясен и езотеричният смисъл на факта, че едно от най-важните изисквания, довели до Коледното събрание, е „да има повече Антропософия“. По този повод като отражение на Коледното събрание и като приема върху себе си ръководството на Антропософското общество, Рудолф Щайнер казва в лекция от 25 февруари 1924 г.: „Тъй като мисля, че животът на Антропософското Общество трябва да стане по-жив, отколкото беше, е необходимо в Антропософското Общество наистина да се развива повече антропософия,



отколкото досега. И не толкова в материална, колкото в повишена интензивност и ентузиазъм както и в любовта. Ето защо аз се реших да започна отново.” От тези думи се разбира, че тази голяма интензивност на първо място означава преобразуване на връзката с Антропософията като учение и вътрешно свързване с нея като с жива Същност на духовния свят. Това може да се случи само с „ентузиазъм и любов“. По този начин се открива нова перспектива за езотеричните задачи и целите на Всеобщото антропософско общество, произтичащи от свързването на двата потока етеризирана кръв.

При етерното пришествие на Христос различаваме четири степени, които точно съответстват на четирите степени на антропософския път на посвещение – изучаване на духовната наука, имагинация, инспирация и интуиция. Същите четири степени съществуват и при отношенията към Антропософията: от изучаването ѝ като източник за възпитаване на ново формиращо мислене до степента интуиция, при която

Антропософията влиза в човешкото сърце като Същество Антропософия и същностно се свързва с него. На степента интуиция всички се сливат заедно в едно. В далечно бъдеще самият Етерен Христос ще се въплъти духовно в Съществуто Антропософия, за да може заедно с него да бъде приет в Аза на човека. Тогава в духовния свят Съществуто Антропософия ще се превърне в чашата на Граала, която носи Христос в себе си и се съединява с човека. Затова в края на книгата си „Въведение в Тайната наука“, написана през 1909 г, когато се случва езотеричното явяване на Христос в етерно тяло, Р. Щайнер си позволява да нарече представената от него Антропософия „наука на Граала“.

Тук проличава дълбоката връзка на Антропософията със съвременните Мистерии на Граала. Рудолф Щайнер характеризира една от целите на Антропософията по следния начин: „Ако чрез духовната наука душата може да бъде предизвикана да разбере такива тайни, ако душите ни живеят с такова разбиране, то те ще успеят да узреят да проумеят, че при съзерцаването на тази Свята чаша на Мистерията на Аза, Христос – вечният Аз, може да се превърне в Мистерията на всеки човешки Аз. Тук се крие една тайна – само при такова съзерцаване на чашата на Граала, благодарение на духовната наука, благодарение на Съществуто Антропософия, хората биха могли да бъдат призвани да разберат тази тайна и да приемат факта, че могат да получат „Аза-Христос“.

Духовната наука днес е посредник между човека и съхраненото в съда на Граала отражение на Аза на Христос. Той може да бъде приет от търсещите души само на основата на взаимодействието им с Христос. Днес Етерният Христос иска да се открие на хората във всички области на живота, да прояви своето вечно присъствие. И пред съществуто Антропософия стои задачата да ги подготви за това

така, че Етерният Христос да проправи своя път към човечеството. Оттук произтича и съвременната задача на Антропософското Общество – благодарение на своята съвместна работа неговите членове да преживеят връзката на Антропософията с Етерния Христос по същия начин, както те са неразривно свързани с духовния свят. Ако това се случи, в бъдеще ще се осъществи един велик идеал, който се състои в окончателното обединение на описаните тук пътища. Явявайки се в етерен образ, Христос ще се въплъти веднъж в израсналото, т.е. напълно развито Същество Антропософия, ако то намери на Земята в Антропософското Общество съответстващите му душевно-духовни обвивки, подготвени за него от членовете на обществото като реализация на импулса на Коледното събрание.

Представените тук четири степени на посвещение във връзка с етерното пришествие на Христос са художествено показани в Първия Гьотеанум, в самия му архитектурен замисъл и във всичките му форми и цветове по такъв начин, че всеки човек, влизайки в тази сграда с отворени към Духа сетива, да получи възможност да преживее един вид среща с Етерния Христос. Целият вид на сградата с нейните два купола е замислен в своята концепция така, че да отговаря по своя архитектурен замисъл на думите, с които по-късно Р. Щайнер охарактеризира същността на Антропософията: „Антропософията е път на познание, който може да доведе духовното в човешкото същество до духовното във вселената“. И във всичките си детайли тази сграда е художествено представяне на Антропософията, както по-рано тя е била писмено представена в книгата на Р. Щайнер „Въведение в Тайната наука“. При това първата степен на посвещение съответства на общото широко изучаване на Антропософията чрез изкуство, както това става при Първия Гьотеанум. С помощта на такова изкуство се поддържа разгръщането на формиращото мислене, благодарение на което става възможен преходът към възприемането на имагинацията.

Втората степен, имагинативната, се постига при съзерцаване на големия червен витраж в западното стълбище. На този витраж е изобразен човек, у когото са развити напълно три от лотосовите цветове – над носа, в областта на гръкляна и в областта на сърцето. Благодарение на това, той е овладял до съвършенство етерното си тяло. Този човек е вече по пътя от имагинацията към инспирацията. Тук е изобразен процесът на вътрешното развитие, който с помощта на Михаиловия импулс води от преобразуване на мисленето в главата му към чуване на духовното Слово чрез свръхсетивния орган, намиращ се в гръкляна, и накрая към освобождаване на сърцето му от властта на дракона. Така чрез сградата на Гьотеанума в този орган е представен в зачатък целият по-нататъшен път. Могъщият лик на червения витраж гледа от запад на изток. Духовният свят винаги е бил свързан с източната посока. Срещу него в образа на човека чрез скулптурната група, изобразяваща Представителя на човечеството, трябва да се появи Христос. В голямата зала чрез имагинативния елемент, който се формира от първоначалното преобразуване на мисленето, благодарение на това, че то се превръща в нов възприемателен орган в имагинативния свят, живописиста на купола и мотивите на цвет-

ните витражи, се присъединява инспиративният елемент.

Мощните колони, капители и фризове в тяхната метаморфоза, които обхващат цялата еволюция в смисъла на Антропософията, сега започват да говорят на човека на космически език. Тук е дадена единствената възможност да бъде преживяна Антропософията като съвременна реч на Етерния Христос, изразена по художествен път. В пространството на малкия купол този космически език, който сам по себе си е сравним с музиката на сферите, се превръща в разгърнато откровение на Мировото Слово. Това Слово прозвучава чрез дванадесетте космически посветени. За тях в основите на дванадесетте колони са издигнати дванадесет престола. По този начин се подготвя следващият преход – от инспирация към интуиция, от царството на която трябва да се яви самият Христос в качеството си на Представител на човечеството.

В края на пътя човекът среща Христос в двойно изображение - като скулптура и като живописен образ в източната част на малкия купол. Като художествено произведение сградата на Гьотеанума е замислена като място за тази среща с Христос. В тази сграда цялата Антропософия придобива видими етерни обвивки за образа на Представителя на човечеството, който е духовен и художествено-архитектурен център на сградата. По този начин е било художествено заложено и реално подготрено бъдещото етерно въплъщаване на Христос в Съществуващото на Антропософията. За да бъде по-добре разбрана задачата на скулптурната група, трябва да се отчете следният аспект: зад това художествено произведение човекът трябва да разбули невидимата за външните очи, но реално присъстваща Изида, която още се намира в спящо състояние. В лекцията си от 06. 01. 1918 г. в Дорнах Р. Щайнер разказва новата легенда за Озирис и Изидата, и даже нарича своята скулптурна група „Новата статуя на Изидата“: „Хората се взираха в тази статуя и не осъзнаваха, че тя всъщност е тънкото покривало, воалът, на невидимата статуя.“ Тази невидима статуя е Новата Изидата, Изидата на новата епоха. По отношение на тази невидима статуя прозвучават духовните думи, изразяващи всички разлики между Новата Изидата и предшественичките ѝ в древния Египет: „Аз съм човекът, Аз – налало, настояща и бъдеща. Всеки смъртен трябва да повдигне моя воал.“ В този смисъл за днешния човек „да повдигне воала“ на Новата Изидата означава не друго, а да се издигне към новото съзнателно ясновиждане и с неговата помощ да може да съзерцава Етерния Христос. Пробуждането на Новата Изидата за висшите сили на новото ясновиждане, а не за отминалото древно съзнание, се случва благодарение на това, че някога тя е получила своя духовен кълн „в неговия сегашен вид, в неговия истинен образ от ръцете на някои духове от висш порядък, които са били елементарни природни духове.“ Надарена с новото ясновиждане, сега тя може да обхване цялото значениена Мистерията на Логоса.

Сергей Прокофиев
Превод: Иглика Ангелова

ЕВРИТМИЯТА КАТО ВИДИМА РЕЧ

продължава от брой 80

Тук аз говоря за евритмията, но така може да се говори за всяко изкуство, защото по този начин всяко изкуството може да бъде получено от Божественото. Обаче именно при евритмията получаваме най-дълбоко прозрение за връзката, съществуваща между човешкото и вселенското Същество, защото евритмията приема човека като своя част, като свое оръдие. Ето защо, трябва да ви харесва евритмията. Ако в началото, съдейки по външния човешки образ, не знаете добре, какво представлява красотата на човека, и след това видите как Бог е създал прекрасната човешката форма от движенията по пътя на повторението на евритмичните форми на Божествените творчески движения, то получавате отговор на въпроса: как се създава красотата на човека? Ако имаме пред себе си един малък, все още незавършен човек – едно дете, което трябва да стане цялостен, завършен човек, необходимо е да се помогне на Божеството, за да може човешката форма правилно да се развива по нататък в това направление, в което Божеството е предразположило детето. Какви форми трябва да се използват в обучението, във възпитанието? Евритмични форми. Те са продължение на Божественото движение, на Божественото формиране на човека.

И когато човек е болен, в една или друга форма, то формите, съответстващи на неговия божествен праобраз се повреждат. Какво трябва да направим? Ние се връщаме назад към Божествените форми, помагаме им, заставяме човека да приеме отново тези Божествени форми. Това предизвик-

ва поправяне на повредените форми.

Ние се занимаваме с евритмия и като лечебно изкуство. В древните ясновидски времена вече беше известно, че произнасянето от човека на извесни звуци с подходяща интонация въздейства на здравето му. В тези времена, обаче, се налагаше да се оказва въздействие върху здравето по косвен начин - чрез въздуха, което от своя страна оказваше обратен ефект върху етерното тяло. Когато се действа по правилния начин и се дава на хората да правят движения, съответстващи на строежа на техните органи, например, някои движения на краката и стъпалата които съответстват на определени течения, издигащи се чак до главата, като само трябва да се знае какви са тези движения, тогава възниква този трети аспект на евритмията - лечебната евритмия. Аз исках да направя днес това встъпление, за да може всеки занимаващ се с евритмия да има основното усещане, чувството за това, което той всъщност прави. За да не приема евритмията като нещо, което може да бъде просто научено, но да я приеме като нещо такова, благодарение на което човек може да се доближи до Божественото повече, отколкото той може да направи без евритмията, например с помощта на всяко друго изкуство. Това встъпление трябва да ни насърчи да бъдем проникнати от такива усещания, от такива чувства. Какво се отнася до правилното преподаване на евритмията? В нея трябва да има атмосфера, трябва да има усещане за съединение на човека с Божественото. Тогава това е действително евритмия. Това е - което е необходимо.

Превод: *Димитър Левашки*



ТРЯБВА ЛИ ДА СЕ ОТКАЖА ОТ СЕБЕ СИ, ЗА ДА ПОМОГНА НА ДРУГИТЕ

Етичен индивидуализъм и индивидуален алтруизъм

Въпросът дали себerealизацията е свързана с доброволна помощ за другите, се задава от много хора, особено във възрастта между 18 и 28 години. Мога ли да съчетая индивидуалните си нужди, като създаване на семейство, получаване на подходяща за мен професия, печелене на пари, намиране на себе си - с подобни стремежи, които възникват у други хора. Трябва ли да следвам такива идеали като опазване на околната среда, икономическа помощ за развиващите се страни, добросъседска помощ и т.н. И двете изглеждат несъвместими: или се реализирам - или помагам на другите. Много доброволци, които работят в бедните квартали, задават подобни въпроси. Необходимо ли е да се откажеш от себе си, за да помогнеш на другите? Мога ли наистина да бъда щастлив в живота, ако всеки ден чувам по новините как други хора в бедните квартали, в засегнатите от наводненията райони, в минираните земи са принудени да се борят за оцеляване? Не е ли лукс моето търсене на смисъла на живота, когато хиляди млади хора дори не могат да си помислят за индивидуален живот, докато живеят мизерно в сметищата или в скитничество?

Такива въпроси постоянно възникват в разговорите с младите хора. Аз често разказвам за ножиците „аз или другите“, тъй като самата аз като студентка имах подобни съмнения. Знам от собствен опит, че докато растат, те стават все по-близки и в крайна сметка себеосъществяването и подпомагането на другите се придружават взаимно. Наскоро попаднах на книгата „Децата на свободата“ (изд. Улрих Бек) с резултатите от изследване, проведено сред американци, които са индивидуалисти, ориентирани към успеха и свободата. Но повече от половината от тях оказват доброволна помощ на други хора. Не мога да цитирам тук всички биографии и статистики, които Бек изброява, за да подкрепи твърдението си: „Въпреки преценката на Аз-поколението и печеленето на пари, повечето американци ценят грижата един за друг и действат по съответния начин. Американецът Джак Кейси, доброволен помощник в пожарната, се опитва да съчетае възможността да се грижи за другите със запазването на индивидуалните качества. Синтезирайки подобни твърдения, можем да изведем следното правило: „Хората със силна индивидуалистична позиция придават голямо значение на това да помагат на другите“. Така Бек създава концепцията за алтруистичния индивидуализъм, от която се търси баланс между собствените изисквания и изискванията на другите. Нещо повече, от тази гледна точка ценността и смисълът на живота се крият именно в помощта и съчувствието към другите. „Докато в старите ценностни системи трябваше да се подчинявам на шаблона „Ние“, в съответствие с новите насоки, заедно с други неща, възниква нещо подобно на алтруистичния индивидуализъм. Това, което преди изглеждаше взаимно изключващо се - да мислиш за себе си и в същото време да си готов да живееш за другите, днес се

проявява в дълбока вътрешна връзка. Този, който живее за себе си, трябва да живее социално.“ Нарастващата индивидуализация не намалява възможността за солидарни отношения, а по-скоро създава нов тип солидарност, която възниква доброволно и от чувство за дълг.

Аз или другите? Това не звучи ли като „основната максима на свободните хора“, изложена във Философията на свободата на Рудолф Щайнер? „Да живееш в любов към дейността и да оставиш другите да живеят свободно с разбиране на чуждата воля.“ Дейност от любов, а не от задължение! „Разбирането на чуждата воля“ не е осъждане, а разбиране! При по-младото поколение сигурността на тази позиция се проявява във все по-голяма степен. С каква непредубеденост те преодоляват препятствията, с каква честност разпознават предразсъдъците и са готови да се откажат от тях! Една жена, която беше доброволец за деца във Фавела, каза: „Всеки ден ми носи изненади. Трябваше да се откажа от някои от вярванията, които ми бяха внушени от детството. За мен например беше естествено на вечеря всички да сядат на масата. Но наскоро бях поканена в една хижа, където имаше достатъчно столове само за една трета от семейството. Децата седяха на пода и държах купичките си с ориз и боб между краката си. Полоши ли са от мен? Не!“

Приемането и разбирането към другия, който не е като мен, е основата за развитие, благоприятна за оказване на помощ без арогантност и високомерие. Когато аз помагам на другите, имам чувството, че на мен самия ми помагат. Ножицата „Аз и другите“ се затваря. Младите хора се опитват да съживят несъзнателно спящите в тях идеали, описани от Рудолф Щайнер в лекцията „Какво прави ангелът в нашето астрално тяло“. „Основният закон на бъдещето е, че никой човек не трябва да намира мир, наслаждавайки се на щастието, ако другите са нещастни до него.“ „По отношение на духовния живот на хората, чрез образите, отпечатани в човешкото астрално тяло, ангелите преследват следната цел: всеки човек трябва да види най-съкровеното божествено в другия.“ С това са свързани усилията за разбиране на божественото, изхождайки от собственото мислене и реалните условия на човечеството. Това става възможно само чрез сериозно възприемане на собствената индивидуална оригиналност. Така постепенно се сближават. Днес може да се наблюдава как у много хора индивидуалното разбиране и стремежът към отговорни действия по отношение на другите хора и света около тях се допълват взаимно.

Етичен индивидуализъм и индивидуален алтруизъм

Уте Крамер

ПРОГРАМА
на Коледната конференция
22 - 24 декември 1923

Петък

18.00 – 18.30

Откриване - музикално творчески изпълнения
Евритмия - медитацията на основополагация
камък - Димитър Левашки

19.00 – 20.30

Лекция - Йордан Димитров
Коледното събрание 1923

Събота

10.00 – 11.30

Лекция - Павел Йорданов
Чистото тислене като преход към Имаги-
нативното мислене

12.00 – 13.30

Работни групи
13.30 - 14.30 Обяд

14.30 – 16.00

Лекция - Георги Акабалиев
Пътят към новия космос на любовта

16.30 – 18.00

Работни групи
Музикално - творческа вечер

Неделя

10.00 – 11.30

Лекция - Трайчо Франгов
Кармата на членовете на Форцанда
Закриване

За работните групи молим предварително да се записвате на телефоните на организаторите.

А те са както следва:

- Антропософска медицина
- Валдорфска педагогика
- Лечебна педагогика
- Биодинамично земеделие
- Евритмия и арт терапия

Дарение за обществото - 20 лв.

Контакти за връзка и записване:

Радослава Ангелова - 0878478638 - тел,
вайбър, уотсап
Краси Калчева - 0878909312 - тел, вайбър
Трайчо Франгов - 0898675147 - тел, вайбър

Този брой е номер 81, който излиза след основаването на АОБ, но от самото начало до днес, са издадени 93 броя.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михаилова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

Група към обучението по
„**Антропософска терапия чрез**
пееие“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цвета Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „**Аристотел**“
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „**Ариадна**“
Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „**ЛОГОС**“
Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Група „**Космософия**“
Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

Курсове по антропософска
социална арт-терапия

За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия
„**Дъгата на Дочка**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „**Граала**“
Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „**Парсифал**“
Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ПЛЕВЕН

Група „**Михаил**“
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

ФОНД за НАБИРАНЕ
на СРЕДСТВА
за закупуване на
Антропософски дом
в София (към АОБ)

Дарителски сметки:
BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Текуща наличност: 6175 лв.
За контакти:
Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095
БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми
читатели на „**Антропософски вест**“,
Всеки, който желае да изкаже мнени-
е или коментар по разискваните в
настоящия и бъдещите броеве на вест-
ника теми, може да ни пише на е-mail:
vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова
Цвета Мишкова
Христина Ангелова
Георги Акабалиев
Тел: 0897 728885
е-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на
публикуваните материали носят
единствено техните автори.